

სამართალწარმოების მონაწილეთა ინტერესების ბალანსირების
მექანიზმი

ავტორი:

ბონდო ალასანია

ხელმძღვანელი:

ბაადურ ყიფიანი

This research paper is made possible by the generous support of the American people through the United States Agency for International Development (USAID). The contents are the responsibility of the author and do not necessarily reflect the views of USAID, the United States Government, or East-West Management Institute.

წინამდებარე კვლევითი ნაშრომი შეიქმნა ამერიკელი ხალხის კეთილი ნებით, ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) მეშვეობით. მასში განთავსებულ ინფორმაციაზე პასუხისმგებელი არის ავტორი. იგი არ წარმოადგენს ამერიკის მთავრობის ოფიციალურ მოსაზრებას და არ ასახავს ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) ან აღმოსავლეთ-დასავლეთის მართვის ინსტიტუტის შეხედულებებს.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

**NEW VISION
UNIVERSITY**

EAST • WEST
MANAGEMENT
INSTITUTE
კანონის უზენაესობის მხარდაჭერა
საქართველოში (PROLoG)

სამართალწარმოების მონაწილეთა ინტერესების ბალანსირების მექანიზმი

1. საადვოკატო საქმიანობის დილემა

ადვოკატს, კლიენტისათვის კვალიფიციური და სრულყოფილი რჩევის მისაცემად შესაძლოა, დასჭირდეს კონკრეტული დოკუმენტის ან საგნის გამოკვლევა. ან შესაძლოა, კლიენტმა თვითონ მიაწოდოს ადვოკატს საქმესთან დაკავშირებული ისეთი ინფორმაცია, რომელიც შეეხება მოპარულ ქონებას, უკანონო იარაღს ან კონტრაბანდას.¹ ზოგიერთი მოსაზრებით, ადვოკატმა უნდა გადასცეს ასეთი ინფორმაცია ან ნივთები საგამოძიებო ორგანოებს მას შემდეგ, რაც ის შეისწავლის და გააანალიზებს მათ. სხვა მოსაზრების მიხედვით, ადვოკატმა უნდა დააბრუნოს მიღებული ინფორმაცია და მასალები, თუ ეს შესაძლებელია. საქართველოს კანონმდებლობა სისხლის სამართლის საქმის განხილვის პროცესში მხარეებს ავალდებულებს შესაძლო მტკიცებულებების გადაცემას, წინააღმდეგ შემთხვევაში, მხარეთათვის გადაუცემელი ან ნაწილობრივ გადაცემული მასალები არ იქნება მიღებული მტკიცებულებად.²

თუმცა, იქიდან გამომდინარე, რომ ასეთმა მასალებმა შესაძლოა, საფუძველი დაუდოს კლიენტის დანაშაულში მხილებას, კლიენტი დიდი ალბათობით არ გადასცემს მათ ან აუკრძალავს ადვოკატს ასეთი ქმედების განხორციელებას.³ გარდა ამისა, აღნიშნული ქმედების განხორციელებას ადვოკატს უკრძალავს საქართველოს კანონმდებლობა,⁴ თუმცა იმ დათქმით, რომ ასეთი ქმედება არ უნდა არღვევდეს კანონს ან პროფესიული კოდექსით დადგენილ მოთხოვნებს.

ასეთ მდგომარეობაში აღმოჩენის თავიდან ასარიდებლად, ადვოკატმა შესაძლოა აღარც დაიწყოს ამ მასალებისა და ინფორმაციის მოძიება და გამოკვლევა.⁵ ეს კი დიდი ალბათობით, გამოიწვევს განსახილველი საქმის არაჯეროვან გამოკვლევას და ბრალდებულის მიერ განხორციელებული ქმედების არასრულფასოვანი ანალიზიდან გამომდინარე, მისთვის არათანაზომიერი სასჯელის დაკისრებას. ამ მოსაზრებაში დასარწმუნებლად განვიხილავთ რამდენიმე სისხლის სამართლის საქმეს, რომელიც საშუალებას მოგვცემს, შევაფასოთ რამდენად გამართლებულია ასეთი მოთხოვნების არსებობა და რამდენად აბალანსებს ის კლიენტის ინტერესებსა და საზოგადოებრივი სიკეთის დაცვის მოთხოვნებს.

დილემა წარმოიშობა, როდესაც ადამიანი, რომელსაც ადვოკატის ოფისში მიაქვს დანაშაულის იარაღი და ეუბნება ადვოკატს, რომ ამ იარაღით მან მოკლა ადამიანი, ან

¹ *Stephen Gillers*, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 *Stanford Law Review* 813, 2010-2011, 2

² სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 83-ე მუხლი; www.matsne.ge

³ *Stephen Gillers*, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 *Stanford Law Review* 813, 2010-2011, 2

⁴ ადვოკატთა შესახებ საქართველოს კანონი მუხლი 6, სს მაცნე www.matsne.ge

⁵ *Stephen Gillers*, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 *Stanford Law Review* 813, 2010-2011, 2

მიუთითებს იმ ადგილს, სადაც მან დამალა დანაშაულის იარაღი.⁶ როგორ უნდა მოიქცეს ადვოკატი, თუ მან აღმოაჩინა კლიენტის ჩანაწერებში ინფორმაცია გადასახადების დამალვის ან თაღლითობის შესახებ? ეს საკითხები წარმოშობს სერიოზულ პრობლემას ადვოკატებისათვის. ამ კითხვაზე პასუხის გასაცემად უნდა გავითვალისწინოთ 7 ინტერესი:

1. კლიენტის უფლება ერთგულ ადვოკატსა და კონფიდენციალურ რჩევაზე; 2. ადვოკატ-კლიენტის პრივილეგია; 3. აშშ-ს მოქალაქისათვის აშშ-ს კონსტიტუციის მე-5 და მე-6 შესწორებები, ხოლო საქართველოს მოქალაქისათვის კონსტიტუციის 31-ე მუხლი; 4. ადვოკატის უფლება, თავიდან აირიდოს დისციპლინირება და მის მიმართ ბრალის წარდგენა; 5. სახელმწიფოს ინტერესი, გამოიძიოს დანაშაული; 6. მოპარული ქონების მესაკუთრის უფლება, დაიბრუნოს თავისი საკუთრება; 7. საზოგადოების უსაფრთხოება.⁷

თუმცა, თუ დავაჯგუფებთ ამ 7 ინტერესს, დავინახავთ, რომ პირველი სამი ინტერესი უკავშირდება კლიენტს, მე-4 — ადვოკატს, ხოლო დანარჩენი სამი კი — სხვა პირებს (საზოგადოების წევრებს, სახელმწიფოს). შესაბამისად, გვაქვს სამი მხარის ინტერესი, რომელთა სამართლიანი ბალანსის არსებობა მნიშვნელოვანი ფაქტორია ეფექტური მართლმსაჯულების მისაღწევად.

კლიენტის ინტერესია, თავიდან აირიდოს თავისი ჩადენილი ქმედების გამო გათვალისწინებული სასჯელის მიღება და ამ მიზნით, ის ცდილობს, გამოიყენოს კანონმდებლობით მისთვის მინიჭებული ყველა უფლება. ხშირად ამ მიზანს ემსახურება ადვოკატისთვის მიცემული ინსტრუქცია, რომელიც შესაძლოა, ეწინააღმდეგებოდეს კანონმდებლობას და საფრთხეს უქმნიდეს ადვოკატის რეპუტაციასა და უდანაშაულობას. საადვოკატო საქმიანობის პრინციპი სავალდებულოდ მიიჩნევა კლიენტის ინტერესების დაცვას, რაც აძლიერებს კლიენტის მხრიდან ადვოკატის მიმართ ზემოქმედების შესაძლებლობას. რთულ ვითარებაში აღმოჩენილი პირი, რომელიც მიმართავს ადვოკატს, ერთგულ და კვალიფიციურ მომსახურებასთან ერთად მოითხოვს მისგან გარკვეული ინფორმაციისა თუ მასალების საიდუმლოდ შენახვას. ასეთი ინფორმაცია და მასალები უმრავლეს შემთხვევაში, დაკავშირებულია დანაშაულთან, ხოლო გარკვეულ შემთხვევებში — მათი შენახვაც კი დანაშაულია.

განვიხილოთ ასეთ შემთხვევებში ადვოკატის მიერ შესაძლო ქმედებების ვარიანტები. თუ ადვოკატი შეინახავს კლიენტის მიერ ოფისში მიტანილ იარაღს, მას შესაძლოა წარუდგინონ ბრალი ცეცხლსასროლი იარაღის უკანონო შენახვაში ან გამოძიებისათვის ხელშეშლაში მტკიცებულების დამალვის გზით. თუ ის გადაცემს იარაღს გამოძიებას, მაშინ მის კლიენტს დაუმტკიცდება დანაშაულის ჩადენა, რადგან იარაღზე იქნება კლიენტის ანაბეჭდები. თუ ადვოკატი გაწმენდს იარაღს ანაბეჭდებისაგან, მაშინ მას შესაძლოა, წაუყენონ ბრალი მტკიცებულების გაყალბებასა და განადგურებაში. შესაძლოა, ადვოკატმა არ დაიტოვოს იარაღი და დაუბრუნოს ის კლიენტს, მაგრამ ჩნდება საფრთხე

---

⁶ *Stephen Gillers*, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 *Stanford Law Review* 813, 2010-2011, 5

⁷ იქვე

იმისა, რომ ის შეიარაღებული ადამიანი ივლის ქუჩაში, რომელმაც რამდენიმე ხნის წინ მოკლა სხვა ადამიანი.⁸

ამავე დროს აუცილებლად უნდა დავსვათ კითხვა, როდის უნდა დაარღვიოს ადვოკატმა კონფიდენციალობის პრინციპი, როდესაც საქმე ეხება ცეცხლსასროლ იარაღს, ფინანსურ დანაშაულს თუ სხვა საკითხს, რომელმაც შესაძლოა, საფრთხე შეუქმნას საზოგადოებრივ უსაფრთხოებას. იქნებ, უმჯობესია, ვიზრუნოთ არა ყველა მხარის ინტერესების დაცვაზე, არამედ ერთმანეთთან დაპირისპირებული ინტერესების შემცირებასა და გაქრობაზე.⁹ ამისათვის აუცილებელია, რომ ადვოკატს, რომელსაც უშუალო შეხება აქვს ბრალდებულთან, ჰქონდეს ნებისმიერი შესაძლო მტკიცებულების მიღების, გამოკვლევისა და შენახვის საკანონმდებლო დონეზე დაცული უფლება.

ამ საკითხთან დაკავშირებით ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი აკადემიური კვლევა განხორციელდა კევინ რეიცის¹⁰ მიერ 1992 წელს. ამ კვლევაში განხილულია, რამდენად კანონიერია ადვოკატის მიერ მტკიცებულების ფლობა და რამდენად შესაძლებელია წყაროს იდენტიფიცირება. რეიცი იცავს კლიენტის უფლებას და სთავაზობს აშშ-ს საზოგადოებას „პრივილეგიის დაცულობას“ აშშ-ს კონსტიტუციის მე-5 შესწორების დონის საკანონმდებლო რეგულაციით, რომლის მიხედვითაც, ადვოკატი შეძლებს ნებისმიერი ინფორმაციისა და ნივთიერი მტკიცებულების გამოკვლევას კანონის აღსრულების უნებლიე აგენტად გადაქცევის გარეშე. მაგრამ ამ იდეამ მხარდაჭერა ვერ მოიპოვა.¹¹

ამის საპირისპიროდ, გილერსი ორ ფაქტორს აღნიშნავს: პირველი, ადვოკატმა უნდა განსაზღვროს ის შედეგები, რომელთა დადგომა შესაძლოა გამოიწვიოს მისი კლიენტის ან სხვა წყაროს მიერ მიწოდებულმა ინფორმაციამ ან ნივთებმა საზოგადოებრივი უსაფრთხოების თვალსაზრისით, და ყოველმხრივ შეეცადოს ამ მასალებისადმი კანონიერ მოპყრობას, და მეორე, ადვოკატმა უნდა განსაზღვროს, აქვს თუ არა ასეთი ნივთებისა და ინფორმაციის ფლობის კანონიერი უფლება.¹²

რეიცისა და გილერსის ამ მოსაზრებებს შორის მინდა, ხაზი გავუსვა იმ გარემოებას, რომ ადვოკატი არის მართლმსაჯულების ის ფიგურა, რომლის კვალიფიციური და კეთილსინდისიერი საქმიანობა მნიშვნელოვნად განაპირობებს საზოგადოების ნდობას სისტემის მიმართ. თუ მას ექნება საკანონმდებლო დონეზე მინიჭებული უფლება მიიღოს, შეინახოს, გამოიკვლიოს და, თუ გამართლებულად ჩათვლის, გაამჟღავნოს კლიენტთან ან მის საქმესთან დაკავშირებული ინფორმაცია ან მასალები, გაიზრდება მისი საზოგადოებრივი ავტორიტეტი. წინასწარ არ უნდა ჩამოვიყალიბოთ შეხედულება, რომ

---

⁸ *Stephen Gillers*, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 *Stanford Law Review* 813, 2010-2011, 5

⁹ იქვე, 7

¹⁰ *Kevin R. Reitz*, CLIENTS, LAWYERS AND THE FIFTH AMENDMENT: THE NEED FOR A PROTECTED PRIVILEGE, 41 *DUKE L.J.* 572 (1992).

¹¹ *Stephen Gillers*, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 *Stanford Law Review* 813, 2010-2011, 8

¹² იქვე, 9

ადვოკატი, რომელიც მიიღებს რაიმე ობიექტს, შეცვლის, გაანადგურებს ან რაიმე სახით შეამცირებს საქმისათვის მის ღირებულებას.

პირიქით, უნდა ვივარაუდოთ, რომ ადვოკატის მფლობელობაში არსებული ობიექტი გულისხმობს სამართლიანი და ობიექტური მართლმსაჯულების ეფექტურ განხორციელებასა და კლიენტის ინტერესების კანონიერ დაცვას. საზოგადოების მიდგომა უნდა ამყარებდეს შეხედულებას, რომ კლიენტის ინტერესების დაცვის მიზნით, ადვოკატი იმოქმედებს კანონიერად და კეთილსინდისიერად.

გილერსს მიაჩნია, რომ „იმ შემთხვევაშიც კი თუ ადვოკატის მფლობელობაში აღმოჩნდება ისეთი ობიექტი, რომელიც არ არის მნიშვნელოვანი სამართლებრივი რჩევის მისაცემად, მაგრამ შესაძლოა, გადაიქცეს რეალურ მტკიცებულებად, ადვოკატმა უნდა იმოქმედოს ისე, რომ ხელი არ შეეშალოს ოფიციალურ სამართალწარმოებას“.¹³ ცხადია, რომ ყველა ადვოკატი ვერ იქნება მოწოდების სიმაღლეზე და ზოგიერთ მათგანს მიზნის მისაღწევად, შესაძლოა გაუჩნდეს წესების დარღვევით მოქმედების სურვილი, მაგრამ თუ საზოგადოების მიზანი ობიექტური და სანდო მართლმსაჯულების შექმნაა, ადვოკატთა კორპუსის მიმართ უნდა გაიზარდოს კანონმდებლის ნდობა და მხარდაჭერა.

2. ადვოკატის მიერ შესაძლო მტკიცებულებების ფლობასთან დაკავშირებული რეგულირება აშშ-ს ზოგიერთ იურისდიქციაში

2.1. ნიუ-იორკის რეგულაციები

ნიუ-იორკში მოღვაწე ადვოკატი, რომელიც შეინახავს რაიმე ქონებას, უნდა დარწმუნდეს, რომ ეს ქონება მოპარული არ არის, რადგან ამის გამო მას შესაძლოა, ზრალი წაუყენონ.¹⁴ დანაშაულის ხარისხი, შეცდომიდან სერიოზულ ძალადობრივ დანაშაულამდე, ძირითადად დამოკიდებულია ქონების ბუნებასა და ღირებულებაზე, მაგრამ ყოველ შემთხვევაში, მოპასუხე უნდა მოქმედებდეს საკუთარი ან სხვა არამესაკუთრის სასარგებლოდ და თავისი ქმედებით ხელს უნდა უშლიდეს მესაკუთრეს ქონების დაბრუნებაში.¹⁵ ამ ნორმისთვის მთავარი ის არის, რომ ადვოკატის ქმედება ხელს არ უნდა უშლიდეს მესაკუთრის მიერ მისი უფლების განხორციელებას და ნაკლებად მნიშვნელოვანია ადვოკატის მიერ ქონების ფლობის ფაქტი.

¹³ იქვე, 20

¹⁴ Stephen Gillers, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 Stanford Law Review 813, 2010-2011, 22, ნიუ-იორკის სასჯელის კანონი ადგენს: „პირი დამნაშავეა მეხუთე ხარისხში თუ იცის, რომ დანაშაულებრივად ფლობს მოპარულ ქონებას საკუთარი ან სხვა არამესაკუთრე პირის მიერ სარგებლის მიღების მიზნით და ხელს უშლის მესაკუთრის მიერ ამ ქონების დაბრუნებას.“

¹⁵ For example, possession of stolen property is a Class A misdemeanor regardless of the value of the property. *Id.* But if the property is worth more than \$3000, the defendant can be charged with a Class D felony. *Id.* § 165.50. If the property is worth more than one million dollars, possession is a more serious Class B felony. მაგალითად, მოპარული ქონების ფლობა არის „ა“ კლასის დანაშაული, მიუხედავად ქონების ღირებულებისა. მაგრამ, თუ ქონების ღირებულება 3000 აშშ დოლარზე მეტია, მოპასუხე შესაძლოა, გასამართლდეს „დ“ კლასის - მძიმე დანაშაულისთვის, ხოლო თუ ქონების ღირებულება მილიონ აშშ დოლარზე მეტია, მისი ფლობა უფრო სერიოზული „ბ“ კლასის - განსაკუთრებით მძიმე დანაშაულით განისაზღვრება.

ნიუ-იორკის კანონმდებლობა დანაშაულად მიიჩნევს ნარკოტიკული და სხვა სპეციალურ კონტროლს დაქვემდებარებული ნივთიერებების მართლსაწინააღმდეგო ფლობას: „პირი დამნაშავეა მეშვიდე ხარისხში, თუ ის მართლსაწინააღმდეგოდ ფლობს სპეციალურ კონტროლს დაქვემდებარებულ ნივთიერებებს“.¹⁶

სხვადასხვა გარემოება, რომელიც დაკავშირებულია ასეთი ნივთიერებების ფლობასთან, განსაზღვრავს დანაშაულის ხარისხს, დაკავშირებულია ნივთიერებების შემადგენლობასა და ოდენობასთან, მაგრამ განსაზღვრელი „მართლსაწინააღმდეგო ფლობაა“. ეს ნიშნავს, რომ ფლობა უნდა ეწინააღმდეგებოდეს საზოგადოების ჯანმრთელობის დაცვის კანონით დადგენილ ნორმებს, რომელიც ადგენს კონტროლს დაქვემდებარებული ნივთიერებების ფლობის პირობებს. შესაბამისად, ადვოკატი, რომელიც მიიღებს, შეინახავს ან გაანადგურებს ნარკოტიკულ საშუალებას, ჩაიდენს დანაშაულს და ხელს შეუშლის მართლმსაჯულებას. ნიუ-იორკელი ადვოკატი, რომელთანაც აღმოჩნდება ნარკოტიკული საშუალება, დაასკვნის, რომ მან უნდა გადასცეს ეს ნივთიერება ადმინისტრაციულ ორგანოებს, მიუხედავად იმისა, რომ: ა) ადმინისტრაციულმა ორგანოებმა ამის შესახებ არაფერი იციან და ბ) ასეთი ქმედება ზიანს მიაყენებს მის კლიენტს.

შესაძლოა, ადვოკატის ქმედება გამართლდეს, რადგან ნარკოტიკული ან სხვა ნივთიერება არ გაიყიდება და ვერავინ გამოიყენებს მას, მაგრამ უფრო რეალურია, რომ ეს ქმედება აღმოჩნდეს მისი კლიენტისთვის ბრალის წაყენების საფუძველი. თუ ადვოკატს აქვს ლეგიტიმური მიზანი, გამოიკვლიოს ნარკოტიკული საშუალება (მაგალითად შეამოწმოს მართლაც ნარკოტიკია თუ არა და განსაზღვროს მისი სისუფთავე და ხარისხი) და ვერ შეძლებს კლიენტისთვის მის დაბრუნებას, კლიენტის მიერ ადვოკატისგან რჩევის მიღების თაობაზე გადაწყვეტილების მიღება დამოკიდებული იქნება თუ რამდენად უტყუარი მტკიცებულების ძალა ექნება ამ ნარკოტიკს მისი ბრალის დასამტკიცებლად მას შემდეგ, რაც ადმინისტრაციული ორგანოები მიიღებენ მას ადვოკატისგან.¹⁷ ნაკლებად წარმოსადგენია, რომ ასეთი მოცემულობის შემთხვევაში, კლიენტმა ადვოკატს გადაცეს მისი დანაშაულში მამხილებელი ნივთიერება.

ასეთ პრობლემას მხოლოდ ნარკოტიკები არ ქმნიან. ნებისმიერმა მასალამ, დოკუმენტმა ან ობიექტმა შეიძლება წარმოქმნას დილემა, მაგალითად, ყალბმა ფულმა, ცეცხლსასროლმა იარაღმა ქურდობის იარაღებმა და მოწყობილობებმა, ტერორისტული, ძალადობის ან საზოგადოებისთვის მიუღებელი ქმედებების შემცველმა მასალებმა.¹⁸ ამდენად, ადვოკატისთვის კონკრეტული სახის შესაძლო მტკიცებულებებთან დაკავშირებული განსხვავებული რეგულაციების დადგენა შესაძლოა არ იყოს გამართლებული.

გამართლებულია მიდგომა, რომელიც იცავს ადვოკატს მისთვის კლიენტის ან სხვა პირის მხრიდან გადაცემული მასალების საგამომიებო ორგანოებისათვის წარდგენისაგან, მაგრამ იმ პირობით, რომ ასეთმა ქმედებამ არ უნდა დააზიანოს სახელმწიფო ინტერესები. როგორ

¹⁶ *Stephen Gillers*, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 *Stanford Law Review* 813, 2010-2011, 24

¹⁷ *Stephen Gillers*, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 *Stanford Law Review* 813, 2010-2011, 24

¹⁸ *იქვე*, 18

უნდა მოიქცეს ადვოკატი, როდესაც ეს ორი პოზიცია ერთმანეთს უპირისპირდება?¹⁹ მაგალითად, თუ შესაძლო მტკიცებულება არის ცეცხლსასროლი იარაღი, რომელზეც კლიენტის ანაბეჭდებია? უნდა გადასცეს ეს ნივთი ადვოკატმა გამოძიებას, თუ უნდა დაიცვას კლიენტი ბრალის წაყენებისგან? თუ პირველ ვარიანტს აირჩევს, მაშინ დააზარალებს კლიენტის ინტერესებს, ხოლო თუ მეორეს — დაზარალებს სახელმწიფოსა და საზოგადოების ინტერესები. მაგრამ რატომ უნდა ზრუნავდეს ადვოკატი მისი პროცესუალური მოწინააღმდეგის ინტერესებზე? შესაბამისად, კლიენტისა და სახელმწიფოს ინტერესების დაპირისპირების შემთხვევაში, ადვოკატმა კლიენტის ინტერესებს უნდა მიანიჭოს უპირატესობა.

აშშ-ში მოღვაწე ნებისმიერი ადვოკატი, რომელიც ასეთ სიტუაციას წააწყდება, აღმოაჩენს, რომ აშშ-ს კანონმდებლობა ძალიან დამაბნეველია. ამერიკის ადვოკატთა ასოციაციის მოდელური წესი 3.4ა, შემოიფარგლება მხოლოდ ზოგადი განმარტებით, რომ „ადვოკატმა უკანონოდ არ უნდა შეზღუდოს სხვა მხარის მტკიცებულებებზე წვდომის შესაძლებლობა, უკანონოდ არ უნდა გაანადგუროს დოკუმენტი ან სხვა მასალები, რომლებიც შესაძლოა მომავალში გახდეს მტკიცებულება. ადვოკატი ასევე არ უნდა დაეხმაროს სხვა პირს ასეთი ქმედების განხორციელებაში.“ ხაზგასასმელია, რომ ამ წესში მითითებულია, რომ თუ ეს ქმედება კანონიერია, მაშინ ის ეთიკურიცაა, თუ არა, მაშინ არღვევს ეთიკის ნორმებს.²⁰

2.2. კოლუმბიის ოლქის წესი 3.4.ა

ეს წესი მსგავსია ამერიკის ადვოკატთა ასოციაციის 3.4.ა პუნქტისა, რომელიც ადგენს, რომ ადვოკატმა „არ უნდა შეუშალოს ხელი მხარეს მტკიცებულების შესახებ ინფორმაციის მიღებაში, არ შეცვალოს, გაანადგუროს ან დაეხმაროს სხვა პირის ამის განხორციელებაში, თუ ადვოკატმა იცის, რომ ეს მტკიცებულება შეიძლება გამოკვლეულ იქნას სასამართლოში. თუ ადვოკატი მიიღებს მტკიცებულებას არა კლიენტის, არამედ სხვა პირისგან, მან უნდა იმოქმედოს იმ განზრახვით, რომ დაცული და დაბრუნებული იქნება აღნიშნული მტკიცებულება.“²¹

გილერსი მიიჩნევს, რომ ეს განმარტება ბუნდოვანია, კერძოდ:

„წესი და კომენტარი უკრძალავს ადვოკატს მტკიცებულების დამალვას, მაგრამ არ უთითებს, სისხლის სამართლის წესების გარდა, რომელი აქტი ადგენს ამ აკრძალვას;

-თუ მტკიცებულება არის ვინმეს საკუთრება (არა კლიენტის) ადვოკატმა უნდა გააკეთოს ყველაფერი, რათა დააბრუნოს ის და ამავე დროს არ დაარღვიოს კონფიდენციალობის პრინციპი, თუმცა არ ადგენს ეს როდის მოხდება. თუ ადვოკატი ვერ ახერხებს ქონების დაბრუნებას, სავარაუდოდ შეუძლია მისი დაბრუნება, თუმცა უნდა გაითვალისწინოს კანონმდებლობის მოთხოვნები მოპარული საკუთრების და მართლმსაჯულების ხელის შეშლის თვალსაზრისით, რომელიც შესაძლოა ამის საწინააღმდეგოს ადგენდეს.

¹⁹ იქვე

²⁰ Stephen Gillers, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 Stanford Law Review 813, 2010-2011, 7

²¹ იქვე, 38

-ადვოკატს შეუძლია დაუბრუნოს კლიენტს ნებისმიერი მტკიცებულება, გარდა უკანონო ნარკოტიკებისა და ცეცხლსასროლი იარაღისა, რომლის დაბრუნებასაც სავარაუდოდ მოითხოვს შესაბამისი კანონმდებლობა.

-ადვოკატთა ასოციაციის საბჭოს ოფისს სავარაუდოდ სურს, ასეთი რეგულაციით დაეხმაროს ადვოკატს „სათანადო პირისთვის“ მასალის დაბრუნებაში ადვოკატის ანონიმურობისა და კლიენტის ნდობის დაცვის პირობით“.²²

შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ კოლუმბიის ოლქის წესები უფლებას აძლევს ადვოკატს მიიღოს ნივთიერი მტკიცებულებები, კანონის დაცვით შეინახოს ისინი და არ შეცვალოს ან გაანადგუროს ისინი, თუ შესაძლოა, რომ მათი გამოყენება საჭირო გახდეს სასამართლოში ან დაუბრუნოს კლიენტს, თუ მისი ფლობა არ არის კანონის საწინააღმდეგო. კანონი მოითხოვს ადვოკატისგან ქონების მესაკუთრისთვის დაბრუნებას, თუ ეს ქმედება თანხვედრაშია კონფიდენციალობის დაცვის პრინციპთან. უფრო მეტიც, თუ მოპარული ქონების შენახვა ეწინააღმდეგება კანონს, მისი მესაკუთრისთვის დაბრუნება შესაძლებელია იმ შემთხვევაშიც კი, თუ ეს ქმედება გაამჟღავნებს კონფიდენციალურ ინფორმაციას. წესი არ მოითხოვს ადვოკატისგან მტკიცებულებების ადმინისტრაციული ორგანოებისათვის გადაცემას თუ კანონმდებლობა ამას არ მოითხოვს. თუმცა, აღსანიშნავია, რომ ეთიკურ ნორმებს მოქმედების განსაზღვრული არეალი აქვთ და ისინი ექვემდებარებიან კანონს.

2.3. აშშ-ს ფედერალური კანონმდებლობის ზოგიერთი რეგულაცია

აშშ-ში მოღვაწე ადვოკატის საქმიანობის მარეგულირებელ ეთიკურ ნორმებს ადგენენ ამერიკის ადვოკატთა ასოციაციის სისხლის სამართლის სტანდარტები, ამერიკის სამართლის ინსტიტუტის გადაწყვეტილებები ადვოკატთა საქმიანობის რეგულირების შესახებ და ეთიკის კოდექსის პროფესიული ქცევის 3.4. წესი. გილერსის აზრით, არც ერთი მათგანი არ არის ადეკვატური.²³

ამერიკის ადვოკატთა ასოციაციის სტანდარტი 4-4.6 მოითხოვს ადვოკატისგან „მისი კლიენტის ინტერესების წინააღმდეგ მოქმედებას, მაშინაც კი თუ კანონი ამას არსებითად არ აწესებს“. სტანდარტი განიხილავს სიტუაციას, როდესაც ადვოკატი იღებს საქმესთან დაკავშირებულ მასალას და ვალდებულია გადასცეს ის საგამომიებო ორგანოებს ან გაამხილოს მათი ადგილმდებარეობა. აღნიშნულის განხორციელება სავალდებულოა მაშინაც კი, როდესაც ამას შედეგად კლიენტისათვის ბრალის წაყენება მოჰყვება. ეს კი ზოგიერთ შემთხვევაში, წყაროს დასახელებისა და ინფორმაციის ანონიმურად მიწოდების დროსაც ხდება.²⁴ ამ რეგულაციით ადვოკატთა ასოციაცია პირდაპირ მოითხოვს ადვოკატისგან, რომ მისი კლიენტის საწინააღმდეგოდ იმოქმედოს, რაც დაუშვებელია და ეწინააღმდეგება საადვოკატო საქმიანობის ძირითად პრინციპებს.

²² Stephen Gillers, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 Stanford Law Review 813, 2010-2011, 39

²³ იქვე, 35

²⁴ იქვე

„ერთ-ერთი გარემოება იქნება, როდესაც კანონი ან სასამართლო ბრძანება მოითხოვს ამას. თუ კანონი გამყდარდება არ მოითხოვს, სტანდარტი მაინც აწესებს ასეთ ვალდებულებას, თუ მასალა არის კონტრაბანდული ან საფრთხის შემცველი. ამ შემთხვევაში ადვოკატმა უნდა დაუბრუნოს წყაროს მასალა და გააფრთხილოს მისი განადგურების ან შენახვის შემთხვევაში მოსალოდნელ შედეგებთან დაკავშირებით. თუ ადვოკატი ვარაუდობს, რომ ასეთი მასალა შეიძლება განადგურდეს ან მისი გამოყენებით საფრთხე შეექმნას საზოგადოების უსაფრთხოებას, ან შეუძლებელია მისი წყაროსთვის დაბრუნება (თუ წყარო საპატიმროშია), ადვოკატს უფლება აქვს, გონივრული ვადის განმავლობაში შეინახოს ის“.²⁵ ამ მიდგომით ადვოკატი გადაქცეულია კანონის აღსრულების აგენტად და მან უნდა იზრუნოს შესაძლო მტკიცებულებების დაცვასა და უსაფრთხოებაზე. თუმცა, თუ ადვოკატი „გარკვეული ვადით“ შეინახავს ამ მასალებს, მაშინ ჩნდება ალბათობა, რომ ამ ვადის არაკაეილსინდისიერად გამოყენების შემთხვევაში მტკიცებულების ღირებულება შემცირდეს ან საერთოდ განადგურდეს. ამ შემთხვევაში კი, ასეთი რეგულაცია აზრს დაკარგავს.

ამ რეგულაციის მიხედვით, ნარკოტიკი, უკანონო ცეცხლსასროლი იარაღი, მოპარული ქონება და სხვა მსგავსი შესაძლო მტკიცებულებები ადვოკატმა უნდა გადასცეს სახელმწიფოს, მიუხედავად იმისა, ითხოვს თუ არა ამას კანონი, რადგან მისი ფლობა ადვოკატის მიერ უკანონო იქნება. აღსანიშნავია, რომ ადვოკატმა შესაძლოა, ურჩიოს კლიენტს კონკრეტული ქონების განადგურება, თუ ამით არ დაარღვევს სისხლის სამართლის კანონმდებლობას ან თუ ამით ხელს არ შეუშლის გამომძიებას. ამ სტანდარტის არსებობა შესაძლოა გამართლებული იყოს იმით, რომ კლიენტი დიდი ალბათობით განადგურებს შესაძლო მტკიცებულებას, ხოლო ადვოკატი, საკუთარი უსაფრთხოების დაცვის მიზნით სავარაუდოდ არ განახორციელებს ასეთ ქმედებას, მაშინაც კი თუ მისი ქმედების გამო კლიენტს გამამტყუნებელ განაჩენს გამოუტანენ.

მძიმე მდგომარეობაა საკანონმდებლო დონეზე, კერძოდ, ადვოკატების საქმიანობის მარეგულირებელი კანონის 119-ე მუხლი ამბობს: „ადვოკატის დანაშაულთან დაკავშირებულ ნივთიერ მტკიცებულებასთან მიმართებით ადვოკატი,

1. მისი საქმიანობის ეფექტურად განხორციელების მიზნიდან გამომდინარე, უფლებამოსილია შეინახოს საქმესთან დაკავშირებული მტკიცებულებები, გამოიკვლიოს ისინი ისე, რომ არ დაამახინჯოს, გაანადგუროს ან შეცვალოს მათი ფიზიკური და ბუნებრივი მდგომარეობა; მაგრამ

2. პირველ პუნქტში აღნიშნული მოქმედების განხორციელებისას ადვოკატმა უნდა აცნობოს საგამომძიებო ორგანოებს მტკიცებულების მიღებისა და მისი გამოკვლევის თაობაზე.“²⁶

გილერსისთვის გამოგნებელია ამ ჩანაწერის შინაარსი. „წარმოვიდგინოთ კლიენტი, რომელიც ჯერ არ არის ბრალდებული საგადასახადო დანაშაულში, ძალიან გარისკავს თუ

²⁵ იქვე

²⁶ Stephen Gillers, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 Stanford Law Review 813, 2010-2011, 37, LAW GOVERNING LAWYERS § 119(2000)

ადვოკატს გადასცემს თავის დოკუმენტაციას. თუ ადვოკატი დაასკვნის, რომ კლიენტის ქმედებებში არის დანაშაულის ნიშნები, მაშინ მისთვის გადაცემული დოკუმენტაცია შესაძლოა, გახდეს მტკიცებულება და იგი ვალდებული ხდება გადასცეს გამოძიებას ინფორმაცია.“ 119-ე მუხლი არ უშვებს დოკუმენტაციის კლიენტისთვის უკან დაბრუნების შესაძლებლობას.²⁷

119-ე მუხლის კომენტარი სრულიად საპირისპიროს აცხადებს:

„ზოგიერთი გადაწყვეტილება ადგენს დამატებით მიდგომას ამ საკითხთან დაკავშირებით — შესაძლებელია წარმომდგენი მხარისთვის მტკიცებულების დაბრუნება იმ პირობით, რომ არ იქნება შეცვლილი ან განადგურებული მტკიცებულების პირვანდელი სახე და ბუნება. ამის შესაძლებლობა ყოველთვის არ არის. ეს მიდგომა არ იმუშავებს იმ შემთხვევაშიც, როდესაც ადვოკატს წინასწარ ეცოდინება, რომ დაბრუნების შემდეგ მხარე შეცვლის ან გაანადგურებს მას.“²⁸

შესაბამისად, კლიენტი, რომელიც გადაცემს დოკუმენტებს ადვოკატს სამართლებრივი რჩევის მისაღებად, დიდი ალბათობით უნდა ელოდეს, რომ მისი მასალები აღმოჩნდება სახელმწიფოს ხელში და ის მომენტალურად ჩაერთვება პროცესში.

აშშ-ს ფედერალური კოდექსის ერთი კონკრეტული მუხლის მიხედვით,²⁹ „ნებისმიერ პირს, რომელიც კორუფციული განზრახვით - 1) ცვლის, ანადგურებს, ამახინჯებს, ფარავს ჩანაწერს, დოკუმენტს ან სხვა ობიექტს, ან ცდილობს ამის გაკეთებას ობიექტის მთლიანობისთვის ზიანის მიყენების ან მისი შემდგომი გამოყენების შეუძლებლობის მიზნით, ან 2) სხვაგვარად ხელს უშლის, ზეგავლენას ახდენს ან აფერხებს ნებისმიერი სახის ოფიციალური სამართალწარმოების განხორციელებას ან ცდილობს ამის გაკეთებას, შეეფარდება ჯარიმა ან პატიმრობა 20 წლამდე ვადით ან ორივე ერთად.“³⁰

ეს მუხლი 2002 წელს დაემატა სარბან-ოქსლის კანონს³¹, რომლის მიხედვითაც, ფედერალური კანონმდებლობა ახდენს „ოფიციალური სამართალწარმოების“, მათ შორის, სასამართლომდე სამართალწარმოების დეფინიციას.³² ნაფიც მსაჯულთა კოლეგიის მიერ მტკიცებულებათა წარმოდგენის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებაზე დიდწილად არის დამოკიდებული საქმეზე საბოლოო განაჩენის დადგომა, ამდენად, მნიშვნელოვანია აშშ-ის სასამართლოების მიდგომა პროცესის წარმართვასთან დაკავშირებით.

²⁷ იქვე, 38

²⁸ იქვე

²⁹ The Code of Laws of the United States of America (18 U.S. Code), § 1512(c)

³⁰ Stephen Gillers, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 Stanford Law Review 813, 2010-2011, 19

³¹ Sarbanes-Oxley Act of 2002, Pub. L. No. 107-204, § 1102, 116 Stat. 745, 807 (codified in scattered sections of 11, 15, 18, 28, and 29 U.S.C.).

³² U.S.C. § 1512(f) „1) არ არის აუცილებელი, რომ ოფიციალური სამართალწარმოება იყოს მომზადების პროცესში დანაშაულის ჩადენის დროისთვის; 2) ჩვენება, ჩანაწერი, დოკუმენტი ან რაიმე სხვა სახის ობიექტი არ არის აუცილებელი, რომ იყოს დასაშვები, როგორც პრივილეგიის უფლებისგან თავისუფალი მტკიცებულება.“

აშშ-ის როგორც ქვედა, ასევე უმაღლესი სასამართლოები აცხადებენ, რომ საკმარისია ოფიციალური სამართალწარმოება იყოს მხოლოდ განჭვრეტადი. ოფიციალურ სამართალწარმოებაში შედის ნაფიც მსაჯულთა კოლეგიის მიერ მტკიცებულების დასაშვებობაზე საქმის წარმოებაც და კანონით განსაზღვრული ფედერალური მთავრობის სააგენტომდე სამართალწარმოებაც. კრიმინალის გაუმჭვირვალე დაცვის საწინააღმდეგოდ ფედერალური კანონმდებლობა ადგენს: „ეს მუხლი არ კრძალავს და არ სჯის კანონიერად და კეთილსინდისიერად წარმოდგენილ სამართლებრივ მოქმედებებს, რომლებიც დაკავშირებულია მოსალოდნელ ოფიციალურ სამართალწარმოებასთან“.³³ რამდენიმე საქმის მაგალითზე შეგვიძლია განვიხილოთ, როგორ ხორციელდება აშშ-ის სასამართლოს პრაქტიკაში მტკიცებულებებთან დაკავშირებული საქმეების განხილვა და გადაწყვეტა.

3. აშშ-ის სასამართლოს სისტემის მიდგომა ადვოკატის მიერ შესაძლო მტკიცებულებების გამოყენებასთან დაკავშირებით

3.1. მასალებისა და ჩანაწერების განადგურების შედეგები

3.1.1. „უოტერგეიტის“ სკანდალთან დაკავშირებით თეთრ სახლში განვითარებული მოვლენები და ადვოკატების რჩევები

საინტერესოა იმ ჩანაწერების შესახებ მსჯელობა, რომლებმაც გამოიწვია აშშ-ის პრეზიდენტ ნიქსონის³⁴ გადადგომა. რა რჩევები მიიღო ნიქსონმა ადვოკატებისგან მტკიცებულებების შენახვის ან მათი განადგურების თაობაზე, შესაძლებელია გავიგოთ მისი პარტნიორისა და თეთრი სახლის თანამშრომლის ლეონარდ გარმენის³⁵ ავტობიოგრაფიდან, საიდანაც ირკვევა, რომ გარმენმა ურჩია ნიქსონს, რომ არ გაენადგურებინა მასალები, რადგან ასეთი ქმედება შესაძლოა, ყოფილიყო დანაშაული.³⁶ სავარაუდოა, რომ ადვოკატი მრავალი წლის შემდეგაც არ განაცხადებს თავისი ან თავისი კლიენტის საწინააღმდეგო მოქმედებების შესახებ, მაგრამ ამ კონკრეტულ შემთხვევაში, ამ რეალობის დადგენას მნიშვნელობა აქვს შესაძლო მტკიცებულებებთან დაკავშირებით გამართლებული მოქმედების დასადგენად.

ამ დეტალების გასარკვევად სტეფან გილერსი³⁷ შეხვდა გარმენს, რომელმაც განუცხადა, რომ იმ დროისთვის რამდენიმე მოხელეს უკვე ჰქონდა ბრალი წყენებული და თუ მართლაც პრეზიდენტმა მიიღო ჩანაწერების განადგურების შესახებ გადაწყვეტილება, ეს არ იქნებოდა ადვოკატებისა და იურიდიული მრჩევლების მონაწილეობით. ამას პრეზიდენტი დამოუკიდებლად გააკეთებდა. გასათვალისწინებელია, რომ ეს ჩანაწერები

³³ U.S.C. § 1515(c)

³⁴ *Richard Milhous Nixon* (January 9, 1913 – April 22, 1994) was an American politician who served as the 37th President of the United States from 1969 until 1974, when he became the only U.S. president to resign from office.

³⁵ *Leonard Garment*, (May 11, 1924 – July 13, 2013) was an American attorney, public servant, and arts advocate. He served U.S. presidents Richard Nixon and Gerald Ford in the White House in various positions from 1969 to 1976

³⁶ *Stephen Gillers*, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 *Stanford Law Review* 813, 2010-2011, 2

³⁷ *Stephen Gillers* (born 1943) is a professor at the New York University School of Law. He is often cited as an expert in legal ethics. After graduating from Brooklyn College he received his J.D. in 1968 from the New York University School of Law

არ იყო ციფრული და ისინი ინახებოდა მაგნიტურ ფირებზე, რომელთა განადგურებასაც დიდი დრო და რესურსი დასჭირდებოდა.³⁸ შესაბამისად, ასეთი მოქმედებების განხორციელებას მინიმუმ ზემდგომი პასუხისმგებელი პირის ბრძანება და სააღსრულებო მოქმედებების კარგი კოორდინაცია დასჭირდებოდა.

მაგრამ, როგორც გარმენმა³⁹ განაცხადა, ჩანაწერების განადგურების შესახებ არანაირი გადაწყვეტილება არ ყოფილა შეგნებულად მიღებული და მოვლენები თავისთავად განვითარდა. შესაბამისად, ადვოკატებისა და იურისტების დადანიშნულებაც არ მომხდარა.⁴⁰ თუმცა, საყოველთაოდ ცნობილი მოვლენები განვითარდა ისე, რომ პრეზიდენტი ნიქსონი გადადგა თანამდებობიდან, ხოლო მისმა შემცვლელმა გერალდ ფორდმა⁴¹ გაანთავისუფლა ის ყოველგვარი პასუხისმგებლობისგან.

3.1.2. ადვოკატის მიერ შესაძლო მტკიცებულებების განადგურება კონექტიკუტის ეკლესიის მოთხოვნით

„უოტერგეიტის“ სკანდალიდან 30 წლის შემდეგ განხილულ საქმეში ყველაფერი გაცილებით ცუდად დამთავრდა ადვოკატისთვის და არა კლიენტისთვის. კონექტიკუტის ეკლესიამ, მისი მომღერალთა გუნდის დირჟორის კომპიუტერში აღმოაჩინა ბავშვთა პორნოგრაფია, რის გამოც დირიჟორი გადადგა. თუმცა, ეკლესიამ მოთხოვა მისი ადვოკატისაგან, რომ არ გაემჟღავნებინა ეს დანაშაული.⁴² ადვოკატმა რასელმა მიიღო გადაწყვეტილება, დაეცვა ეკლესიის რეპუტაცია და გაანადგურა აღნიშნული ჩანაწერები.⁴³

³⁸ *Stephen Gillers, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 Stanford Law Review 813, 2010-2011, 2*

³⁹ *Interview with Leonard Garment in N.Y.C., N.Y. (May 20, 2009). Garment believes that Nixon had no interest in destroying the tapes because they were "historically unique presidential memoirs" and "financially priceless." GARMENT, supra note 1, at 281. So it would not have mattered to Nixon whether he could legally do so. Garment also came to conclude, along with the "Watergate revisionists," that, legal or not, if Nixon had destroyed the tapes, he would have survived politically. Id. at 280-81. Nixon later remembered it differently. In 1984, he told CBS in a televised interview that one reason for his failure to destroy the tapes was bad advice "from well-intentioned lawyers who had sort of the cockeyed notion that I would be destroying evidence." John Herbers, Nixon, in TV Talk, Shuns Watergate Apology, N.Y. TIMES, Apr. 6, 1984, at A17. ლეონარდ გარმენის მოსაზრებით, ნიქსონს არ ჰქონდა განზრახვა, გაენადგურებინა ჩანაწერები, რადგან ისინი იყო „ისტორიულად უნიკალური და შეუფასებელი საპრეზიდენტო მემორია“. შესაბამისად, ნიქსონისთვის მნიშვნელობა არ ჰქონდა სამართლებრივ მოთხოვნას ამ ჩანაწერების განადგურების თაობაზე - ის ამას არ გააკეთებდა. გარმენი დარწმუნებულია, რომ თუ ნიქსონი გაანადგურებდა ჩანაწერებს, ის პოლიტიკურად გადაურჩებოდა „უოტერგეიტის სკანდალს“. თუმცა პრეზიდენტი ნიქსონი განსხვავებულად იხსენებდა ამ მოვლენებს. 1984 წლის სატელევიზიო ინტერვიუში მან განაცხადა, რომ მან ჩანაწერები არ გაანადგურა ადვოკატების რჩევის გამო.*

⁴⁰ *Stephen Gillers, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 Stanford Law Review 813, 2010-2011, 3*

⁴¹ *Gerald Rudolph Ford, Jr. (born Leslie Lynch King, Jr.; July 14, 1913 – December 26, 2006) was an American politician who served as the 38th President of the United States from 1974 to 1977*

⁴² *United States v. Russell, 639 F. Supp. 2d 226, 230 (D. Conn. 2007), www.law.justia.com*

⁴³ *Stephen Gillers, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 Stanford Law Review 813, 2010-2011, 3*

სავარაუდოდ, ადვოკატი მოქმედებდა თავისი კლიენტის ინტერესების დასაცავად, რის გამოც მან დარტყმის ქვეშ დააყენა საკუთარი უსაფრთხოება.

ფედერალურმა პროკურორმა წაუყენა ადვოკატ რასელს ბრალი მართლმსაჯულებისთვის ხელის შეშლაში ორი მუხლით, რომლებიც ცალ-ცალკე ითვალისწინებდა ოცწლიან პატიმრობას.⁴⁴ აღსანიშნავია, რომ გარმენმა და რასელმა სწორად შეაფასეს ის შესაძლებლობა, რომ არსებული ჩანაწერები დიდი ალბათობით გახდებოდა მტკიცებულება, მაგრამ განსხვავებულად მოიქცნენ. კერძოდ, გარმენმა არ მისცა განადგურების რჩევა პრეზიდენტს, ხოლო რასელმა გაანადგურა ჩანაწერები, რაც დანაშაულს წარმოადგენს.

საინტერესოა ბრალდების უარყოფის შუამდგომლობაში რასელის განცხადება, სადაც მან განაცხადა, რომ „არ იცოდა გამოძიების შესახებ და ვერ დაუშვა, რომ დაიწყებოდა „ოფიციალური სამართალწარმოება“. ცხადია, მოსამართლემ უარი უთხრა შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე, რადგან განჭვრეტადობა ნაფიც მსაჯულთა კოლეგიის კომპეტენციას განეკუთვნებოდა. საბოლოოდ რასელს მიუსაჯეს საზოგადოებისთვის სასარგებლო შრომა 6 თვის განმავლობაში და პრობაცია ერთი წლის განმავლობაში. სასჯელის განმავლობაში ის ჩამოაშორეს იურიდიულ პრაქტიკას, ხოლო შემდეგ კი ავტომატურად აღუდგინეს ეს უფლება.⁴⁵

რასელს თავი უნდა შეეკავებინა კომპიუტერში დაცული მასალების განადგურებისაგან ან გადაეცა ის ადმინისტრაციული ორგანოებისათვის, მიუხედავად კლიენტის პოზიციისა. თუ რასელი დაუბრუნებდა კომპიუტერს ეკლესიას, უნდა გაეფრთხილებინა კლიენტი, რომ ბავშვთა პორნოგრაფიის შენახვა დანაშაული იყო. პრობლემა უფრო რთულდება, თუ წარმოვიდგენთ, რომ რასელის კლიენტი შეიძლება დირიჟორი ყოფილიყო. ვალდებული იქნებოდა რასელი, ამ შემთხვევაშიც გადაეცა ადმინისტრაციული ორგანოებისათვის კომპიუტერი? შეეძლო ადვოკატ რასელს, დაებრუნებინა კომპიუტერი თავისი კლიენტისთვის სიტყვებით: „ამის შენახვა დანაშაულია და მისი განადგურებაც დანაშაულია“, თუ რასელის მიერ კომპიუტერის დაბრუნება უკვე დანაშაული იქნებოდა?⁴⁶

ამ ორი საქმიდან გამომდინარე, შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ ადვოკატმა არ უნდა გაანადგუროს მის ხელთ არსებული შესაძლო მტკიცებულებები, მიუხედავად იმისა, თუ რას მოითხოვს მისგან კლიენტი ან რა შედეგით შეიძლება დასრულდეს მისთვის ამ მასალების სახელმწიფო ორგანოებისთვის გადაცემა. ადვოკატის ასეთი ქმედება საქართველოში დიდი ალბათობით გამოიწვევდა ადვოკატის დისციპლინირებას, მაგრამ აშშ-ში განსხვავებული მიდგომაა ამ საკითხთან დაკავშირებით.

3.2. დოკუმენტაციის შესწავლის შემდეგ მათი სახელმწიფო ორგანოებისთვის გადაცემის ვალდებულება

---

⁴⁴ იქვე, 4

⁴⁵ Stephen Gillers, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 Stanford Law Review 813, 2010-2011, 24

⁴⁶ იქვე, 25

3.2.1. ფიშერი აშშ-ს⁴⁷ წინააღმდეგ საქმე

1976 წელს აშშ-ს შემოსავლების სამსახურმა მოითხოვა კლიენტის ბუღალტრების მიერ შექმნილი იმ სამუშაო დოკუმენტების ამოღება, რომლებიც მიაწოდეს ადვოკატებს. მიუხედავად იმისა, რომ მოთხოვნა არ არღვევდა აშშ-ს კონსტიტუციის მე-5 შესწორებით დადგენილ მოთხოვნებს, ადვოკატებს შეეძლოთ, მოეთხოვათ მისი ადვოკატ-კლიენტის პრივილეგიით დაცვა და უარი ეთქვათ ამოღების მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე, რადგან ეს დოკუმენტები გადაეცა ადვოკატებს სამართლებრივი რჩევის მისაღებად. მაგრამ თუ კლიენტს მოთხოვდნენ ამ დოკუმენტების წარმოდგენას, მათზე ვერ გავრცელდებოდა ადვოკატ-კლიენტის პრივილეგია. სასამართლომ გადაწყვიტა, რომ „თუ დოკუმენტი ადვოკატის მფლობელობიდან რთულად ამოსაღები იქნება, მაშინ კლიენტები არ მოერიდებიან ადვოკატებისათვის მათ მიწოდებას და მათთვის იურიდიული რჩევის მიღება დარჩება ხელმისაწვდომი. თუმცა, თუ სხვაგვარად იქნება ეს საკითხი დარეგულირებული, კლიენტები უარს იტყვიან დოკუმენტების ადვოკატებისათვის გადაცემაზე“.⁴⁸

ორი საკითხი უნდა გამოვკვეთოთ. პირველი, და უფრო მნიშვნელოვანი, ადვოკატისთვის გადაცემა უნდა იყოს მისგან მხოლოდ სამართლებრივი რჩევის მიღების მიზნით. სასამართლომ რამდენჯენმე გაიმეორა ეს ფორმულა და მთავრობაც დაეთანხმა ადვოკატ-კლიენტის პრივილეგიის ხელშეუხებლობას, თუ მათ შორის კომუნიკაცია და მასალების გადაცემა სამართლებრივი რჩევის მისაღებად ხორციელდებოდა. მეორე, არა აშშ კონსტიტუციის მე-5 შესწორება, არამედ ადვოკატ-კლიენტის პრივილეგია იცავს ადვოკატს გამჟღავნების ვალდებულებისაგან, მიუხედავად იმისა, რომ ეს უფლება არ არის კონსტიტუციის დონეზე დაცული.⁴⁹

ფიშერის საქმეში გადასახადის გადამხდელებმა მოიგეს ბრძოლა, მაგრამ წააგეს ომი. სასამართლომ დაადგინა, რომ მათ არ ჰქონდათ უფლება, უარი ეთქვათ მოთხოვნილი დოკუმენტაციის წარდგენაზე, რადგან აშშ კონსტიტუციის მე-5 შესწორება გულისხმობს პირად მფლობელობაში არსებულ დოკუმენტებს, ამ კონკრეტულ შემთხვევაში კი, საქმე ეხებოდა ბუღალტრების მიერ ნაწარმოებ სამუშაო დოკუმენტაციას.⁵⁰

⁴⁷ 425 U.S. 391 (1976). The decision resolved two different cases, *Fisherv. United States and United States v. Kasmir*, see *Fisher*, 425 U.S. at 391, but the relevant facts of the two cases were identical and the Court did not distinguish between them. გადაწყვეტილება შეეხო ორ განსხვავებულ საქმეს, მაგრამ რადგან ფაქტები ერთი და იგივე იყო, სასამართლომ ვერ დაინახა განსხვავება მათ შორის.

⁴⁸ *Stephen Gillers*, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 *Stanford Law Review* 813, 2010-2011, 13

⁴⁹ იქვე, 14

⁵⁰ A separate issue in *Fisher* was whether and when the Fifth Amendment protects the contents of particular documents in a person's possession. In *Fisher*, the documents were workpapers prepared by an accountant and the Court was unanimous that they were not protected. See *id.* at 396-401. But what if the item is the client's personal diary? The Supreme Court has not directly addressed this question. *Boyd v. United States*, 116 U.S. 616, 634-35 (1886), held "that a compulsory production of the private books and papers of the owner of goods sought to be forfeited ... is compelling him to be a witness against himself, within the meaning of the Fifth Amendment to the Constitution." But *Fisher* began to chip away at *Boyd*. And lower courts take the view that *Boyd* is dead. See, e.g., *In re Grand Jury Subpoena*, 1 F.3d 87, 93 (2d Cir. 1993). Whether it is dead or alive is irrelevant to my argument.

სასამართლომ ასევე აღნიშნა, რომ გარდა შინაარსისა, ამ დოკუმენტაციის შესწავლით შესაძლოა დადგენილიყო „საკომუნიკაციო ასპექტები“, რომლებიც დიდი ალბათობით არც კი იქნებოდა დოკუმენტაციის შინაარსთან კავშირში.⁵¹

რა ასპექტები იგულისხმა ამ შემთხვევაში სასამართლომ? „დოკუმენტების მოთხოვნის დათანხმება მყისიერად აღიარებს მოთხოვნილი დოკუმენტების არსებობას და მათ ფლობას ან კონტროლს გადასახადის გადამხდელის მიერ. ეს ასევე ადასტურებს გადასახადის გადამხდელის რწმენას, რომ ეს სწორედ ის დოკუმენტებია, რომელიც მოითხოვა შემოსავლების სამსახურმა“. ფიშერის საქმეში არც ერთი ასეთი „ჩვენების“ მიცემის საფრთხე არ იყო. შესაბამისად, სასამართლომ დაასკვნა, რომ „დოკუმენტების არსებობა და ადგილმდებარეობა არის ცხადი და გადასახადის გადამხდელი ფაქტობრივად არაფერს ამტკებს მთავრობის ხელთ არსებულ ინფორმაციას იმით, რომ აღიარებს მათ ფლობას“.⁵² ასევე ვერ მოახდენდა გადასახადის გადამხდელი წარმოებული დოკუმენტების სინამდვილის დადასტურებას, რადგან ისინი ბუღალტრების მიერ იყო ნაწარმოები და მხოლოდ ისინი შეძლებდნენ ამ დოკუმენტების სინამდვილის დამოწმებას. ამ საქმის ანალიზი გვიჩვენებს, რომ თუ ადვოკატს აქვს ობიექტის მიღების საფუძვლიანი და სამართლებრივი მიზეზი, მისი კლიენტი მიიღებს სრულყოფილ და ინფორმირებულ სამართლებრივ რჩევას.

3.2.2. ამერიკის შეერთებული შტატები დოს წინააღმდეგ⁵³

ამ საქმეში განიხილებოდა კორუფციის შესაძლო არსებობა მუნიციპალურ კონტრაქტებთან დაკავშირებით. დო იყო რამდენიმე საწარმოს ერთპიროვნული მესაკუთრე და პირადად აწარმოებდა მათ დოკუმენტაციას. მიუხედავად ამისა, სასამართლომ მიიჩნია, რომ: „დოკუმენტაციის ამოღება არ მოითხოვს გადასახადის გადამხდელისაგან რაიმე სახის ზეპირი განმარტების ან ჩვენების მიცემას ამოღებულ დოკუმენტებში არსებული მონაცემების შესახებ.“ რადგან საქმე ეხებოდა ბრალდებულის მიერ ნაწარმოები დოკუმენტაციის შინაარსს, სასამართლომ მიიჩნია, რომ „მიუხედავად იმისა, რომ მოპასუხემ თვითონ აწარმოა ეს დოკუმენტაცია, იქ არსებული მონაცემები არ იყო მე-5 შესწორებით დაცული.“ სასამართლომ მკაფიოდ განაცხადა, რომ აშშ კონსტიტუციის მე-5 შესწორება „არ იცავს რაიმე სახის კერძო დოკუმენტაციის შინაარსს“. შესაბამისად, კლიენტებმა უნდა გააცნობიერონ, რომ მათი ინტერესების დაცვის საუკეთესო საშუალებაა

ფიშერის საქმეში განსხვავებული საკითხი შეეხებოდა პირის მფლობელობაში არსებული დოკუმენტის შინაარსის დაცვას აშშ კონსტიტუციის მე-5 შესწორების მიერ. ფიშერის საქმეში დოკუმენტები იყო ბუღალტრების მიერ მომზადებული სამუშაო მასალა, რომელიც სასამართლოს ერთსულოვანი პოზიციის მიხედვით, არ იყო მე-5 შესწორებით დაცული. საქმეში ბოიდი აშშ-ის წინააღმდეგ, დადგინდა, რომ „პირადი საბუთებისა და ჩანაწერების სავალდებულო წარდგენა აიძულებს მოპასუხეს თავის საწინააღმდეგო ჩვენების მიცემას, რაც ეწინააღმდეგება მე-5 შესწორებას“. სასამართლომ განსხვავებული მიდგომა ახსნა იმით, რომ ბოიდი გარდაცვლილი იყო, ხოლო ფიშერი — ცოცხალი. გილრსის აზრით, მისი არგუმენტების მიმართ მნიშვნელობა არ აქვს მოპასუხე ცოცხალია თუ არა.

⁵¹ Stephen Gillers, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 Stanford Law Review 813, 2010-2011, 15

⁵² Stephen Gillers, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 Stanford Law Review 813, 2010-2011, 15

⁵³ United States v. Doe, 465 U.S. 605 (1984), www.supreme.justia.com

ადვოკატთან ურთიერთობიდან გამომდინარე დაცული კონფიდენციალობის პრინციპი, რომელიც უზრუნველყოფს როგორც კვალიფიციური რჩევის მიღებას, ასევე არასასურველი მასალების გაუხმაურებლობას.

3.2.3. აშშ ჰუბელის წინააღმდეგ⁵⁴

ვებსტერ ჰუბელმა მოითხოვა მე-5 შესწორების გამოყენება და მიიღო იმუნიტეტი, მაგრამ მოუწია 13 120-გვერდიანი დოკუმენტაციის სასამართლოსთვის წარდგენამ. წარდგენილი დოკუმენტაციიდან გამომდინარე, მას წაუყენეს ბრალი გადასახადებთან დაკავშირებული დანაშაულის გამო. ჰუბელმა მოითხოვა იმუნიტეტი და განაცხადა, რომ მის მიერ სხვა საქმესთან დაკავშირებით წარდგენილი დოკუმენტებიდან გამომდინარე, მას წარუდგინეს ახალი ბრალი, რაც ეწინააღმდეგებოდა მე-5 შესწორებას.⁵⁵

აშშ-ს უმაღლესი სასამართლო დაეთანხმა ჰუბელს და უარყო მთავრობის პოზიცია, რომ რადგან მოპასუხემ თვითონ წარმოადგინა დოკუმენტაცია, მთავრობას სხვა მტკიცებულებების წარმოდგენა არ მოეთხოვებოდა. მოსამართლე სტივენსმა⁵⁶ დაწერა: „ის ფაქტი, რომ მთავრობა ცდილობს, არ გამოიყენოს პირის მიერ ნაწარმოები მასალები, ღიად ტოვებს კითხვას, ხომ არ გამოიყენა „ნაწარმოები“ ჩვენების მიცემის კუთხით იმისთვის, რომ ბრალი წარედგინა მოპასუხისთვის. ჩანს, რომ გამოიყენა.“⁵⁷

ამოღების მოთხოვნაში ცხადად ჩანს, რომ პროკურორი მოითხოვს მოპასუხისგან დახმარებას როგორც პოტენციური წყაროს, ასევე წარმოებული დოკუმენტაციის შინაარსის შესახებ. თუ ფართოდ დავაკვირდებით მოთხოვნილი დოკუმენტების 11 კატეგორიას, მათი წარმოება და შეკრება დაკითხვის ეკვივალენტურია. უდავოა, რომ მოთხოვნილი 11 კატეგორიის დოკუმენტების წარმოდგენამ შესაძლოა ბრალდების წაყენების საშუალება მისცეს პროკურორს.⁵⁸

მთავრობა დაეყრდნო ფიშერის საქმეში გამოყენებულ ტერმინს „მოსალოდნელი დასკვნა“, რომელიც გულისხმობდა, რომ ბუღალტრების მიერ ნაწარმოები დოკუმენტების არსებობა „მოსალოდნელი რეალობა“ იყო.⁵⁹ თუმცა ამ საქმეში სხვა რეალობა იყო. ფიშერის საქმეში მთავრობამ უკვე იცოდა, რომ დოკუმენტები უკვე იყო ადვოკატის მფლობელობაში და დამოუკიდებლად შეეძლოთ დაედასტურებინათ მათი არსებობა და ნამდვილობა იმ ბუღალტრების მეშვეობით, რომლებმაც ისინი აწარმოეს, მაგრამ ჰუბელის შემთხვევაში, მთავრობას არ უჩვენებია, რომ წინასწარ იცოდა იმ 13 120-გვერდიანი დოკუმენტაციის ადგილსამყოფელი, რომელიც საბოლოოდ წარმოადგინა დაცვის მხარემ.

⁵⁴ *United States v. Hubbell*, 530 U.S. 27 (2000), www.supreme.justia.com

⁵⁵ *Stephen Gillers*, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 *Stanford Law Review* 813, 2010-2011, 16

⁵⁶ *John Paul Stevens* (born April 20, 1920) is a retired associate justice of the Supreme Court of United States, who served from December 19, 1975, until his retirement on June 29, 2010

⁵⁷ *Stephen Gillers*, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 *Stanford Law Review* 813, 2010-2011, 16

⁵⁸ *იქვე*, 16

⁵⁹ *იქვე*, 17

არ იქნება გადაჭრებული, თუ ვიტყვით, რომ მთავრობამ მიმართა ჰუბელს: „*მომაწოდე მენს ხელთ არსებული ყველა დოკუმენტი, რომელიც დაადასტურებს შენ მიერ დანაშაულის ჩადენას და მე იმუნიტეტით აღვჭურავ შენს ქმედებას დოკუმენტაციის წარმოების პროცესში*“.⁶⁰ ბრალდების მხარის მოთხოვნის სისუსტე არის ის, რომ მან დაცვის მხარის მიერ წამოდგენილი დოკუმენტების გამოყენებით უკვე დაარღვია იმუნიტეტის უფლება. მიუხედავად იმისა, გამოიყენებდა თუ არა მთავრობა ამ დოკუმენტაციას ჰუბელის წინააღმდეგ, მათი წარმოდგენა დაცვის მხრიდან იყო პირველი ნაბიჯი პროკურატურის მოქმედებათა ჯაჭვში და შესაბამისად, პროკურატურა ვერ დაამტკიცებდა, რომ ბრალდება ამ დოკუმენტაციის გარეშე იარსებებდა.

ეს საქმეები მნიშვნელოვანია, რადგან 1. „ნაწარმოების დაცვის დოქტრინის“⁶¹ მიხედვით, სასამართლოს არ შეუძლია აიძულოს (სასამართლოსადმი დაუმორჩილებლობის მუქარით) ადვოკატი, წარადგინოს მისთვის კლიენტის მიერ გადაცემული მასალები. ასევე არ შეუძლია მთავრობას, მოითხოვოს ადვოკატისაგან ასეთი მასალების წარდგენა დისციპლინირების ან ბრალის წარდგენის მუქარით; 2. რომელი წყაროსგანაც არ უნდა იყოს მიღებული მასალები, ადვოკატი უფლებამოსილია, გაეცნოს და შეისწავლოს ისინი, რათა მიაწოდოს კლიენტს სრული და ინფორმირებული სამართლებრივი რჩევა.⁶²

3.3. დანაშაულის იარაღის, მისი მდებარეობისა და დანაშაულის შესახებ ინფორმაციის მიღების, შენახვის და გამოყენების თავისებურებები

3.3.1. ოლველის საქმე⁶³

ოლველის კლიენტი გრეი ბრალდებული იყო დანით მკვლელობის საქმეში, რომელიც განხილულ იქნა 1964 წელს. გამომძიებელმა გამოიძახა ოლველი, რათა მას წარმოედგინა „*თავის მფლობელობაში და კონტროლის ქვეშ არსებული ყველა დანა, რომელიც დაკავშირებული იყო გრეისთან*“. გამომძიებელი ეყრდნობოდა იმ განცხადებას, რომელიც გრეიმ გააკეთა აღკვეთის ღონისძიების შეფარდებისას. ოლველმა უარი განაცხადა დანის წარმოდგენაზე. სასამართლომ დაადგინა, რომ ადვოკატ ოლველს შეეძლო, მიეღო მისი კლიენტისგან დანა „გონივრული ვადით“, რათა უკეთ მომზადებულიყო დაცვის განსახორციელებლად, ხოლო შემდეგ კი უნდა გადაეცა ეს ნივთი პროკურორისთვის. ადვოკატი არ უნდა დაკითხულიყო და არც უწყება უნდა გაეგზავნათ მისთვის ამ

⁶⁰ იქვე

⁶¹ *The Fifth Amendment provides that no person “shall be compelled in any criminal case to be a witness against himself.” The Supreme Court has, since 1976, applied the so-called “act-of-production doctrine.” Under this doctrine, a person can invoke his Fifth Amendment rights against the production of documents only where the very act of producing the documents is incriminating in itself.* აშშ-ს კონსტიტუციის მე-5 შესწორება ადგენს, რომ „არც არავინაა მოვალე, რაიმე კრიმინალურ შემთხვევაში თავის თავის წინააღმდეგ მისცეს ჩვენება“. აშშ-ს უმაღლესმა სასამართლომ 1976 წლის შემდეგ მიიღო „დოკუმენტის წარმოდგენის დოქტრინა“, რომლის მიხედვითაც, პირს შეუძლია დაეყრდნოს მე-5 შესწორებას და არ წარადგინოს დოკუმენტი მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ თავად დოკუმენტის წარდგენა შეიძლება გახდეს დანაშაულში ბრალდების საფუძველი.

⁶² *Stephen Gillers, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE*, 63 *Stanford Law Review* 813, 2010-2011, 17

⁶³ *State Ex Rel. Sowers v. Olwell*, 64 Wn.2d 828 (1964), 394 P.2d 681, *THE STATE OF WASHINGTON*, on the Relation of Leo M. SOWERS, Respondent, v. DAVID H. OLWELL, Appellant, No. 37212, www.supreme.justia.com

მოქმედების გამო. დანას პრივილეგიის უფლება არ იცავდა, მაგრამ გრეის მიერ ადვოკატისთვის დანის გადაცემა პრივილეგირებული ინფორმაცია იყო. ადვოკატისთვის გაგზავნილი უწყება საკმაოდ ფართო იყო ამისთვის და არღვევდა კონფიდენციალობის პრინციპს.⁶⁴

მიუხედავად იმისა, რომ სასამართლომ დაადგინა, რომ ოლველს ჰქონდა გარკვეული პერიოდის განმავლობაში დანის დატოვების უფლება, რაც სასარგებლო იყო დაცვისთვის, მაგრამ ათწლეულების შემდეგ სასამართლოები დარწმუნებით ამბობენ, რომ: „ადვოკატი არ უნდა ინახავდეს დანაშაულის მტკიცებულებას, რაც უნდა მნიშვნელოვანი იყოს ის დაცვის პოზიციების დასახმარებლად.“ იმ დროს, როდესაც სასამართლო უშვებს, რომ პროკურორმა „უნდა გამოიჩინოს განსაკუთრებული სიფრთხილე მტკიცებულებების მსაჯულთა წინაშე წარმოდგენისას, რათა არ მოხდეს მტკიცებულების წყაროს გამჟღავნება“, დაუდგენელია, მხოლოდ კლიენტი შეიძლება იყოს⁶⁵ ადვოკატისთვის მტკიცებულების წყარო თუ ადვოკატიც შეიძლება იყოს პროკურორის წყარო. უზუსტობას ამტკიცებს ის ფაქტი, რომ გრეის უკვე წაყენებული ჰქონდა ბრალი, როდესაც გაირკვა, რომ მან მკვლელობა სხვა დანით ჩაიდინა.⁶⁶ მნიშვნელოვანია, რომ ასეთ შემთხვევებში, ადვოკატი დაცული იყოს საკანონმდებლო დონეზე, რადგან მის მიმართ გადაჭარბებულმა ზეწოლამ შესაძლოა გაანადგუროს კლიენტის ინტერესების დაცვის სურვილიც კი.

3.3.2. რუბინის საქმე⁶⁷

1992 წლის საქმეში განსასაჯელმა უშუალოდ არ მიაწოდა დანაშაულთან დაკავშირებული საგნები (ტყვიები) ადვოკატ რუბინს. ადვოკატის მიერ დაქირავებულმა გამომძიებელმა ტყვიები იპოვა კლიენტის ჩანთაში, მაშინ როცა კლიენტი ავად იყო. სასამართლომ ყურადღება არ მიაქცია ამ გარემოებას და ჩათვალა, რომ ადვოკატმა რუბინმა ტყვიები მიიღო უშუალოდ კლიენტისგან.⁶⁸ მიუხედავად იმისა, რომ ამ შემთხვევაში, ადვოკატის ქმედებით იქნა აღმოჩენილი შესაძლო მტკიცებულებები, ბრალდებამ მოითხოვა და სასამართლოც დათანხმდა მტკიცებულების წყაროდ კლიენტის აღიარებას.

3.3.3. ტეილორის საქმე

საქმეში სახელმწიფო ტეილორის⁶⁹ წინააღმდეგ, საპატიმროში მყოფმა ბრალდებულმა მიაწოდა თავის ადვოკატ ფიშს ინფორმაცია, რომლის საშუალებითაც, ადვოკატმა ამოიღო კლიენტის სახლიდან მკვლელობის იარაღი. დაახლოებით 2 წლის განმავლობაში ფიში ინახავდა იარაღს ოფისში, სანამ პოლიციამ ინფორმატორის მიერ მიწოდებულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით არ მოითხოვა მისგან ამ იარაღის წარმოდგენა. საგამომძიებო

⁶⁴ *Stephen Gillers*, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 *Stanford Law Review* 813, 2010-2011, 26

⁶⁵ *Rubin v. State*, 602 A.2d 677, 689 (Md. 1992), www.supreme.justia.com

⁶⁶ *Stephen Gillers*, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 *Stanford Law Review* 813, 2010-2011, 26

⁶⁷ *Rubin v. State*, 602 A.2d 677, 689 (Md. 1992)

⁶⁸ *Stephen Gillers*, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 *Stanford Law Review* 813, 2010-2011, 26

⁶⁹ *State v. Taylor*, 502 So. 2d 537 (La. 1987), www.law.justia.com

ორგანოებს ამის შემდეგ შეეძლოთ მოწმის სახით დაეკითხათ ადვოკატი იარაღის წარმოშობისა და შენახვის თაობაზე. სასამართლომ აღნიშნა: „კრიმინალური ან თაღლითური ქმედებიდან გამომდინარე, ადვოკატ-კლიენტის პრივილეგია აღარ არსებობს და მათ შორის კომუნიკაციაც არ შეიძლება დაცულად ჩაითვალოს“.⁷⁰ შესაბამისად, ადვოკატ ფიშის დაკითხვაც კანონიერი იყო, რადგან მას ამ იარაღის შენახვა და გამოკვლევა არ სჭირდებოდა კლიენტისთვის კვალიფიციური და ინფორმირებული სამართლებრივი რჩევის მისაცემად.

3.3.4. სახელმწიფო დუგლასის წინააღმდეგ⁷¹

ამ საქმეში ადვოკატმა ამოიღო მკვლელობის იარაღი — პისტოლეტი იმ ადგილიდან, რომელიც მნიშვნელოვანი იყო მტკიცებულების ღირებულების თვალსაზრისით. ადმინისტრაციულმა ორგანოებმა მიიღეს ეს იარაღი ადვოკატისგან. მათ ჰქონდათ უფლება, რომ ინფორმაციის წყაროდ დაესახელებინათ ადვოკატი, მაგრამ მათ არ ჰქონდათ უფლება, მოეთხოვათ ადვოკატისგან იმის გამჟღავნება, რომ კლიენტმა მიუთითა დანაშაულის იარაღის ადგილმდებარეობის შესახებ. ამის საპირისპიროდ,

3.3.5. საქმეში ხალხი მერედიტის წინააღმდეგ⁷²

ადვოკატის მიერ დაქირავებულმა გამომძიებელმა დაარწმუნა ციხეში მყოფი კლიენტი, რათა მას გაემჟღავნებინა ადვოკატისთვის მკვლელობის მსხვერპლის საფულის ადგილმდებარეობა, რომელიც კლიენტის სახლთან დამწვარ კასრში იყო. ამით ადვოკატმა გაანადგურა კლიენტისა და საფულის კავშირი ერთმანეთთან, რითაც შეამცირა ან საერთოდ გაანადგურა მტკიცებულების ღირებულება. სასამართლომ დაადგინა, რომ გამომძიებელს შეეძლო მართებულად ამოეღო საფულე და ადვოკატიც უფლებამოსილი იყო, გამოეკვლია ობიექტი, თუმცა მისი გადაცემა მთავრობისთვის არასათანადოდ მიიჩნია.

სასამართლომ მოითხოვა მტკიცებულების ამოღებასთან დაკავშირებული წყვეტის შევსება ადვოკატის მიერ დაქირავებული გამომძიებლის მიერ ჩვენების მიცემის ან საფულის ადგილმდებარეობის გაცხადების გზით: „როდესაც დაცვის მხარე ცვლის ან გადაადგილებს ნივთიერ მტკიცებულებას, ის უკარგავს პროკურატურას შესაძლებლობას, გამოიკვლიოს მტკიცებულება მის თავდაპირველ მდგომარეობასა და მდებარეობაში.“ როგორც კალიფორნიის ადვოკატთა ასოციაციის სააპელაციო კომიტეტი აცხადებს, „ამგვარ საქმეებში მტკიცებულების თავდაპირველ მდგომარეობასა და მდებარეობასთან დაკავშირებული ჩვენების ნებართვა საშუალებას აძლევს დაცვის მხარეს, გაანადგუროს კრიტიკული მნიშვნელობის ინფორმაცია. ამ საქმეშიც, ფრაზა „დამწვარი საფულე“

⁷⁰ Stephen Gillers, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 Stanford Law Review 813, 2010-2011, 43

⁷¹ State v. Douglass, 20 W. Va. 770, 775 (1882). Douglass apparently represents the first time that a state high court addressed these issues, როგორც ჩანს, დუგლასის საქმე იყო პირველი, სადაც უმაღლესი სასამართლო შეეხო ამ საკითხს.

⁷² People v. Meredith, www.supreme.justia.com

ბრალდებულის სახლის სიახლოვეს“ იძენს სულ სხვა დატვირთვას, ვიდრე ადვოკატის მიერ წარმოდგენილი დამწვარი საფულე.⁷³

დაცვის მხარე მოითხოვდა, რომ საგამომიებო ორგანოებს არ უნდა მისცემოდათ ადვოკატის მიერ დაქირავებული გამომძიებლის დაკითხვის უფლება, რადგან „პოლიციას შეეძლო, მოეძებნა მტკიცებულება პირვანდელ ადგილას მანამდე, სანამ ამას ადვოკატის მიერ დაქირავებული გამომძიებელი შეძლებდა“. სასამართლომ ეს მოთხოვნა შეაფასა „უკიდურესად სპეკულაციურად“.⁷⁴ თუმცა, თუ გავითვალისწინებთ რეალობას, შესაძლოა ადვოკატებმა ჩათვალონ, რომ ანალოგიურ მდგომარეობაში უმჯობესია „ნაგვის შემგროვებლებმა“ და არა პოლიციელებმა მიაგნონ მნიშვნელოვან მტკიცებულებას, ვიდრე ადვოკატებმა ჩაიყენონ თავი სავალდებულო გამჟღავნების მდგომარეობაში.

3.3.6. რაიდერის დისციპლინირების საქმე⁷⁵

პოლიცია ბრალს სდებდა რაიდერის კლიენტ კუკს ბანკის ძარცვაში. თავისუფლებაზე მყოფი კუკმა უთხრა რაიდერს, რომ „დანომრილი“ ფული გამარცვული ბანკიდან იყო მის პირად საბანკო სეიფში, თუმცა ბანკი მას არ გაუძარცვავს. მან განაცხადა, რომ ვიღაცამ გადაუხადა ფულის შენახვისთვის თანხა, მაგრამ რაიდერმა მას არ დაუჯერა. კუკის ადვოკატის უფლაბემოსილების საფუძველზე რაიდერმა გახსნა სეიფი და აღმოაჩინა იქ არა მარტო ფული, არამედ გადაჭრილი თოფი. რაიდერმა თავისი ქმედება ახსნა იმით, რომ მას სურდა, კუკის ფული გადაეტანა თავის სეიფში, რათა დაეცვა ადვოკატ-კლიენტის პრივილეგიით. თოფის ნახვის შემდეგ ადვოკატმა გადაიტანა კუკის ნივთები თავის სეიფში.⁷⁶

დისციპლინირების დაწყების მოთხოვნის დოკუმენტში სასამართლომ განაცხადა, რომ: „არც ეთიკის საფუძვლები და არც კანონი არ აძლევდა რაიდერს უფლებას, დაემალა ბანკის ფული თავისი კლიენტისთვის მისაღები განაჩენის მიღწევის მიზნით.“ სასამართლომ ასევე მიუთითა, რომ „ადვოკატის მიერ ცეცხლსასროლი იარაღის შენახვა იყო დანაშაული, რომელმაც ხელი შეუშალა გამომძიებას. ადვოკატი არ აპირებდა ამ მტკიცებულებების წარდგენას, მანამდე სანამ მთავრობამ არ აღმოაჩინა ისინი და სასამართლომ არ მითხოვა მათი წარდგენა.“⁷⁷ 1967 წელს რაიდერი ჩამოაშორეს საადვოკატო პრაქტიკას.⁷⁷

რაიდერმა განაცხადა, რომ ის მოქმედებდა „კუკის მიერ ფულის დახარჯვის თავიდან აცილების მიზნით“.⁷⁸ მართალია, რომ თუ ადვოკატი არ გადაიტანდა ნივთებს, კუკს შეეძლო, აეღო ფული და იარაღი, რაც საზოგადოებისთვის საფრთხის შემცველი იქნებოდა.

⁷³ Stephen Gillers, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 Stanford Law Review 813, 2010-2011, 28

⁷⁴ იქვე

⁷⁵ In re Ryder, 263 F. Supp. 360 (1967) In re Richard R. RYDER, Civ. A. No. 4976, United States District Court E. D. Virginia, Richmond Division, January 23, 1967.

⁷⁶ Stephen Gillers, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 Stanford Law Review 813, 2010-2011, 29

⁷⁷ იქვე

⁷⁸ Stephen Gillers, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 Stanford Law Review 813, 2010-2011, 29

თუმცა, სასამართლოს არ დაუდანაშაულებია ადვოკატი რაიდერი ნივთების აღებაში, ის დადანაშაულდა მათ საკუთარ სეიფში შენახვის გამო.

საზოგადოების უსაფრთხოების დაცვა და ამ შემთხვევაში ბანკიდან მოპარული თანხის დაცვა არის ის მისასალმებელი მოქმედებები, რომლებსაც უპირისპირდება მთავრობის მოთხოვნა ადვოკატის მიმართ წარმოადგინოს მის კლიენტის დანაშაულში მამხილებელი მტკიცებულებები. ასეთმა მიდგომამ შესაძლოა გამოიწვიოს ადვოკატების მხრიდან იმ მნიშვნელოვანი სიკეთის დაცვაზე უარის თქმა, რომელიც დიდი ალბათობით ვერ გადაიწონება კონკრეტული პირის მიმართ განაჩენის დადგომით.

მაგრამ ამ შემთხვევაში, რადგან ადმინისტრაციულმა ორგანოებმა ამოიღეს რაიდერის სეიფიდან ნივთები, შეგვიძლია ვივარაუდოთ, რომ ადვოკატის ქმედებას ხელი არ შეუშლია გამოძიების მიმდინარეობისათვის. სამაგიეროდ, ადვოკატის მოქმედებამ დიდი ალბათობით დაიცვა მტკიცებულებები კუკის მხრიდან ხელყოფისაგან. ამდენად, საზოგადოების მხრიდან უნდა გაეცეს პასუხი კითხვას, უმჯობესია ადვოკატს ჰქონდეს სრული ინფორმაცია თავისი კლიენტისგან და დაიცვას საზოგადოება, თუ საერთოდ უარი ვთქვათ ადვოკატის მიმართ კლიენტის ნდობის არსებობაზე.

3.3.7. ქლუმე რუმენის წინააღმდეგ⁷⁹

საქმეში ქლუმეს ბრალად ედებოდა თავის მანქანაში მგზავრის მკვლელობა. მას მოეხსნა ბრალდება, რადგან მისი ადვოკატის გამომძიებელმა — ბრალდებულის მეუღლემ აღმოაჩინა ქვითრები, რომელთა მიხედვით, ირკვეოდა, სად შეაცვლევინა ბრალდებულმა მანქანის სკამები. შეცვლილ სკამებზე მსხვერპლის სისხლი იყო. სასამართლომ მტკიცებულებად დაუშვა სკამები, მაგრამ მტკიცებულების სიიდან ამორიცხა ქალბატონი ქლუმეს კომუნიკაცია პოლიციასთან. სასამართლომ დაადგინა, რომ რადგან ადვოკატს ჰქონდა ნივთების გამოკვლევის უფლება და პროკურორისთვის მათი გადაცემის ვალდებულება, არც ადვოკატს და, შესაბამისად, არც მის გამომძიებელს კანონმდებლობა არ დაურღვევიათ.⁸⁰

ქლუმემ განაცხადა, რომ იგი აიძულებს აერჩია აშშ კონსტიტუციის მე-5 და მე-6 შესწორებებს შორის. ბრალდებულს უნდა აერჩია, მიეწოდებინა ადვოკატისთვის სრული ინფორმაცია თუ დაემალა საკვანძო მტკიცებულებების გამჟღავნება ადვოკატისთვის, რომელიც შემდეგში გადასცემდა ამ მტკიცებულებებს პროკურორს. სასამართლომ განაცხადა, რომ ქლუმე არ იდგა ამ დილემის წინაშე: „მნიშვნელობა არ ჰქონდა, ადვოკატი შინახავდა თუ არა ავტომანქანის სკამების გამოცვლის ქვითრებს, რადგან მათი მნიშვნელობა ისედაც ნათელი იქნებოდა. რადგან ბრალდებულმა გამოცვალა სკამები, მან გამომძიებას ჩაუშალა იმ მტკიცებულების პოვნის ყველა გეგმა, რომელსაც შეეძლო მისი ბრალის დამტკიცება. მე-6 შესწორების შინაარსი არ ეწინააღმდეგება ასეთ ქმედებას.“ სასამართლომ ასევე დაადგინა: „კონსტიტუციური დილემა იარსებებს, თუ ადვოკატი ვერ შეძლებს მკაფიოდ ჩამოაყალიბოს კლიენტის მიერ მიწოდებული მტკიცებულებების

⁷⁹ *Clutchette v. Rushen*, 770 F.2d 1469 (9th Cir. 1985)

⁸⁰ *Stephen Gillers*, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 *Stanford Law Review* 813, 2010-2011, 29

წარმომავლობისა და მათი დაცვის მიზნებისთვის გამოყენების აუცილებლობას მათი შენახვის გარეშე. ასეთი შეიძლება იყოს ბალესტიკური ან დაქტილოსკოპიური ექსპერტიზის ჩატარების მიზნით მტკიცებულებების გადაადგილება.⁸¹

ქლუმეს საქმე არის ერთადერთი საქმე, სადაც სასამართლომ არ მისცა უფლება ბრალდების მხარეს, გამოეყენებინა ადვოკატისთვის ცნობილი მტკიცებულება ბრალდებულის საწინააღმდეგოდ. თუმცა, როგორც სასამართლომ განაცხადა, ამ საქმეში ასეთი საჭიროება არ არსებობდა.⁸²

3.3.8. ხალხი ლის წინააღმდეგ⁸³

საქმეში ბრალდებულის ცოლი იყო პროკურატურის არაპირდაპირი წყარო, რომლის საშუალებითაც იქნა აღმოჩენილი თავდასხმის დროს გამოყენებული სისხლიანი ჩეკები. ლის მეუღლემ მიაწოდა ჩეკები საზოგადოებრივ დამცველს, რამაც გამოიწვია პროკურორის მხრიდან უწყების გამოწერა და ამ მტკიცებულებისა და ბრალდებულის მეუღლის მოწმედ გამოძახების თაობაზე. რადგან დაცვის ადვოკატის წყარო არ იყო დასაცავი პირი, ბრალდებას ჰქონდა მისი იდენტიფიცირების უფლება.

3.3.9. ჰიჩის საქმე⁸⁴

საქმეში მსხვერპლის მაჯის საათის, როგორც მტკიცებულების, წარმომდგენი იყო ბრალდებულის მეგობარი გოგონა. სასამართლომ დაადგინა, რომ ადვოკატს არა მარტო აუცილებლად უნდა წარედგინა ეს მტკიცებულება სასამართლოსთვის, არამედ არც ჰქონდა სხვა არჩევანის უფლება.⁸⁵

3.3.9. მორელი სახელმწიფოს წინააღმდეგ⁸⁶

გატაცების საქმეში წყარო იყო ბრალდებულის მეგობარი, რომელმაც ბრალდებულის მანქანაში აღმოაჩინა მისი ხელით დაწერილი გატაცების გეგმა. ეს გეგმა ბრალდებულის მეგობარმა გადასცა ადვოკატს და აღარ გამოართვა მას. ადვოკატმა, თავის მხრივ, ხელნაწერი გადასცა სამართალდამცავ ორგანოებს, რადგან მას აღარ ჰქონდა წყაროსთვის დაბრუნების შესაძლებლობა.

3.3.10. ხალხი სანჩესის წინააღმდეგ⁸⁷

საქმეში არსებულ დღიურში იყო ბრალდებულის ჩანაწერი მის მიერ განხორციელებულ მკვლელობასთან დაკავშირებით. ეს დღიური იპოვა ბრალდებულის დამ და გადასცა ის

⁸¹ იქვე, 30

⁸² *Stephen Gillers*, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 *Stanford Law Review* 813, 2010-2011, 31

⁸³ *People v. Lee* 83 Cal. Rptr. 715, 717 (Ct. App. 1970), www.law.justia.com

⁸⁴ *Hitch v. Pima County Superior Cour*, 708 P.2d 72, 74 (Ariz. 1985), www.law.justia.com

⁸⁵ *Stephen Gillers*, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 *Stanford Law Review* 813, 2010-2011, 31

⁸⁶ *Morrell v. State*, 575 P.2d 1200, 1206 (Alaska 1978), www.law.justia.com

⁸⁷ *People v. Sanchez*, 30 Cal. Rptr. 2d 111, 114-15 (Ct. App. 1994), www.law.justia.com

ადვოკატს, რომელმაც წარადგინა სასამართლოში. პროკურორმა წარმატებით გამოიყენა მიღებული მტკიცებულება.⁸⁸

ჰიჩის და სანჩესის საქმეები საყურადღებოა, რადგან თითოეულში განსხვავებულად მოხდა დასაბუთება, რაც ხშირად იგნორირებული იყო. ჰიჩის საქმეში მოსამართლე ფელდმანმა⁸⁹ დაწერა: „დაცვის ადვოკატი არასდროს უნდა ჩადგეს იმ პოზიციაში, როდესაც ის ეხმარება მთავრობას ბრალის დამტკიცებაში. მე მაქვს ურყევი პოზიცია, რომ ადვოკატს არ აქვს ვალდებულება, შეინახოს ბრალდების დამტკიცებისთვის არსებული უდავო მტკიცებულება მესამე მხარისგან. სალი აზრი მკარნახობს, რომ მან არასდროს უნდა ეძებოს ასეთი მტკიცებულებები და უარი უნდა თქვას მესამე მხარისგან მათ მიღებაზე. მისი მოქმედების შინაარსი უნდა იყოს საგნების ისე დატოვება პირვანდელ მდგომარეობაში. თუ ადვოკატს ექნება ინფორმაცია მტკიცებულებების მესამე პირის მხრიდან განადგურების საფრთხის არსებობის შესახებ, იგი უნდა შემოიფარგლოს ამ პირის გაფრთხილებით.

რა თქმა უნდა არსებობს გამონაკლისები ამ წესიდან. ადვოკატი უფლებამოსილია, მიიღოს და თუ საჭიროა, გამოიკვილოს მტკიცებულება, თუ ეს ექსკლუზიურია (უდავოა), ან თუ ადვოკატი თვლის, რომ ეს მტკიცებულება გამოადგება კლიენტის დასაცავად.⁹⁰

სანჩესის საქმეში მოსამართლე ჯონსონმა⁹¹ განაცხადა: „მინდა, მოვისმინო არგუმენტი იმ მოქმედებების თაობაზე თუ რატომ უნდა გადაეცეს დანაშაულში მამხილებელი დოკუმენტები (დღიური) პროკურორს. გადასახადების დამალვის ან „თეთრი საყელოს დანაშაულში“ ბრალდებულის ადვოკატმა უნდა წაიკითხოს, შეისწავლოს და შემდეგ პროკურორს უნდა გადასცეს ათასობით გვერდის დოკუმენტაცია, რათა არ დაიმალოს დანაშაული? რა შედეგი ექნება ასეთ წესს დასაცავი პირის უფლების თვალსაზრისით და რამდენად ეფექტური იქნება მის მიერ ადვოკატისთვის დასახმარებლად მიმართვა.⁹²

მინდა, მოვისმინო არგუმენტი იმ მიდგომის შედეგების თაობაზე, რომლის მიხედვითაც ადვოკატმა უნდა გადასცეს პროკურორს მისთვის მესამე მხარის მიერ გადაცემული ინფორმაცია. რა გავლენა შეიძლება მოახდინოს ამ მიდგომამ დაცვისთვის აუცილებელი ინფორმაციის მესამე მხარის მიერ გადაცემის სურვილზე? რა გავლენას მოახდენს ასეთი მიდგომა ადვოკატის განწყობაზე, მიიღოს ინფორმაცია მესამე მხარისგან? შესაძლებელია, რომ ასეთი მიდგომის დამკვიდრებით გაიზარდოს საქმიდან მნიშვნელოვანი მტკიცებულებების გაქრობის რისკი.“⁹³ მართლაც, რთულია იმ არგუმენტების მოძიება,

⁸⁸ Stephen Gillers, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 Stanford Law Review 813, 2010-2011, 32

⁸⁹ Stanley Feldman, (born 1933) is an American lawyer and jurist who served as a member of the Arizona Supreme Court for twenty years from 1982 to 2002. He served as Chief Justice from 1992 to 1997.

⁹⁰ Stephen Gillers, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 Stanford Law Review 813, 2010-2011, 32

⁹¹ Frank Minis Johnson Jr. (October 30, 1918 – July 23, 1999) was a United States Federal Judge, serving 1955 to 1999 at the District and Appeals Court levels.

⁹² Stephen Gillers, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 Stanford Law Review 813, 2010-2011, 33

⁹³ იქვე

რომლებიც დაუპირისპირდება აშშ ისტორიაში გამორჩეული ამ ორი მოსამართლის მოსაზრებასა და პათოსს. რა კრიტერიუმებითაც არ უნდა ხდებოდეს სისტემის შეფასება, საქმის სრულფასოვანი განხილვა ყოველთვის იქნება მართლმსაჯულებისადმი ნდობის არსებობის ერთ-ერთ მნიშვნელოვანი ფაქტორი, რომლის მიღწევა კლიენტის მხრიდან ადვოკატის ნდობის გარეშე ძნელად წარმოსადგენია.

3.4. სასამართლოს მკაცრი პოზიციის უარყოფითი შედეგები

3.4.1. შპს „ართურ ანდერსენი“ ამერიკის შეერთებული შტატების წინააღმდეგ

2005 წელს განხილულ საქმეში⁹⁴ მოშველიებული იყო აშშ კოდექსი, რომელიც ადგენს, რომ დანაშაულია თუ პირი „განზრახ, კორუფციული მიზნით არწმუნებს სხვა პირს, შეცვალოს, გაანადგუროს, დააზიანოს ან დამალოს ობიექტი იმ მიზნით, რათა ხელი შეეშალოს ოფიციალურ სამართალწარმოებას“. ამას ზოგჯერ მოწმეთა შემაკავებელ ფაქტორსაც უწოდებენ, როდესაც მათ სურთ ობიექტის შეცვლა ან დამალვა. ამ საქმეში, სასამართლომ აღნიშნა, რომ ნაფიც მსაჯულებს ტერმინი „კორუფციული“ განემარტათ როგორც „განზრახ, არაკეთილსინდისიერი ქმედება, რომელსაც ოფიციალური სამართალწარმოებისათვის აქვს კონკრეტული მადესტაბილიზებელი და ძირგამომთხრელი მიზანი“. თუმცა მთავრობამ მოითხოვა, რომ ამ განმარტებიდან ამოეღოთ სიტყვა „არაკეთილსინდისიერი“ და დაემატებინათ ფრაზა „სამართალწარმოებისთვის ხელისშემშლელი“. ეს მოთხოვნა დაკმაყოფილდა, რამაც ძალიან მნიშვნელოვნად შეცვალა რეალობა.⁹⁵ ლოგიკურად გამოდის, რომ თუ პირი კეთილსინდისიერად და უდანაშაულოდ დაარწმუნებს სხვა პირს, არ გაუმჟღავნოს ინფორმაცია სამთავრობო ორგანოებს, მისთვის ბრალის წაყენებისთვის საკმარისი იქნება სამართალდამცავი ორგანოების შუამდგომლობის წარდგენა.

„ფიზიკური მტკიცებულება“ და „ოფიციალური სამართალწარმოება“⁹⁶ აშშ კანონმდებლობით ფართოდ არის განმარტებული. ეს დებულება გამოიყენებოდა,

⁹⁴ *Arthur Andersen*, 544 U.S. at 706 The Court wrote: The parties vigorously disputed how the jury would be instructed on "corruptly." The District Court based its instruction on the definition of that term found in the Fifth Circuit Pattern Jury Instruction for [18 U.S.C.] § 1503. This pattern instruction defined "corruptly" as "'knowingly and dishonestly, with the specific intent to subvert or undermine the integrity' of a proceeding. The Government, however, insisted on excluding "dishonestly" and adding the term "impede" to the phrase "subvert or undermine." The ... jury was told to convict if it found petitioner intended to "subvert, undermine, or impede" governmental factfinding by suggesting to its employees that they enforce the document retention policy. These changes were significant. No longer was any type of "dishonest[y]" necessary to a finding of guilt, and it was enough for petitioner to have simply "impede[d]" the Government's factfinding ability.... The dictionary defines "impede" as "to interfere with or get in the way of the progress of" or "hold up" or "detract from." By definition, anyone who innocently persuades another to withhold information from the Government "get[s] in the way of the progress of" the Government.

⁹⁵ *Stephen Gillers*, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 *Stanford Law Review* 813, 2010-2011, 20

⁹⁶ *Section 215.35 provides the following definitions: 1. "Physical evidence" means any article, object, document, record or other thing of physical substance which is or is about to be produced or used as evidence in an official proceeding. 2. "Official proceeding" means any action or proceeding conducted by or before a legally constituted judicial, legislative, administrative or other governmental agency or official, in which evidence may properly be received. დებულება ადგენს: 1. „ნივთიერი მტკიცებულება“, მოიცავს ნებისმიერ სტატიას, ობიექტს, დოკუმენტს, ჩანაწერს ან სხვა ნივთს, რომელიც არის ან იქნება მტკიცებულების სახით გამოყენებული*

როდესაც პირს სხვა განზრახვა არ ჰქონდა, გარდა მტკიცებულების დამალვისა. ასეთი შემთხვევაა, როდესაც პირი, პოლიციის გამოჩენისას“ გადაყლაპავს ნარკოტიკულ საშუალებას ან როდესაც შეაკეთებს მანქანას საავტომობილო ავარიის ადგილიდან მიმალვის შემდეგ კვალის დაფარვის მიზნით.⁹⁷ აუცილებელია, რომ პირისთვის ბრალის წაყენებამდე ბრალდების მხარე დარწმუნდეს, რომ მტკიცებულების განადგურება ან სამართალწარმოებისთვის ხელის შეშლა განზრახ განხორციელდა, რადგან წინააღმდეგ შემთხვევაში, აღმოჩნდება, რომ ნებისმიერი ქმედება, რომელიც რაიმე სახით ხელს შეუშლის სამართალწარმოებას, შეიძლება დანაშაულად შეფასდეს. ეს კი დამატებითი წნეხი და ტვირთი იქნება დაცვის მხარესთვის.

3.4.2. *ჯონ დოს საქმე*⁹⁸

ჯონ დოს და მის კომპანიას ბრალი ედებოდათ ფულის გათეთრებაში და ნაფიც მსაჯულთა კოლეგიამ გამოითხოვა 7 სატელეფონო ჩანაწერი. იურიდიული ფირმა⁹⁹ თავდაპირველად ჯონ დოს და მის კომპანიასაც იცავდა, მაგრამ შემდეგ მან შეწყვიტა კომპანიის მომსახურება. ამის შემდეგ მთავრობამ მოსთხოვა იურიდიულ ფირმას [საქმესთან დაკავშირებული] ჩანაწერების წარმოდგენა და დამოწმება. იურიდიულმა ფირმამ უარი თქვა მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე და მიუთითა ჯონ დოსთვის აშშ კონსტიტუციის მე-5 შესწორებით მინიჭებულ უფლებაზე, ადვოკატ-კლიენტის პრივილეგიასა და ნაწარმოები პროდუქტის დოქტრინაზე. ყველა მათგანი უარყოფილ იქნა.¹⁰⁰

საინტერესო ისაა, რომ სასამართლომ ვერც კი მიანიშნა, კონკრეტულად რა გააკეთა არასწორად იურიდიულმა ფირმამ, როდესაც მიიღო და შეისწავლა ჩანაწერები და გადასცა ისინი მთავრობას უწყების გარეშე. ბოლოს და ბოლოს, თუ ოლველი ვალდებული იყო, გადაეცა დანა „მისი შუამდგომლობით“, იგივე არ უნდა გაეკეთებინა იურიდიულ კომპანიას სატელეფონო ამონაწერებზეც? შესაძლოა, იურიდიულმა კომპანიამ უთხრა მთავრობას სატელეფონო ჩანაწერებთან დაკავშირებით, რათა მიეღო უწყება დოკუმენტების წარმოდგენის თაობაზე და შემდეგ გაესაჩივრებინა ის. თუ ასეა, ვერ დავადანაშაულებთ ფირმას იმისთვის, რომ მან გამოაჩინა ის მტკიცებულება, რომელთა გამოჩენაც მას არ მოეთხოვებოდა.¹⁰¹

ამ საქმეების ანალიზი გვიჩვენებს, რომ აშშ-ში ადვოკატს არ აქვს უფლება, რაიმე საფუძველით ან მიზეზით დაარწმუნოს სხვა პირი შესაძლო მტკიცებულების სახელმწიფო

ოფიციალურ სამართალწარმოებაში. 2. „ოფიციალური სამართალწარმოება“, გულისხმობს კანონის მიერ დადგენილი ადმინისტრაციული, სასამართლო, საკანონმდებლო ან სხვა სახელმწიფო ორგანოს მიერ განხორციელებულ ნებისმიერ ქმედებას, რომლის დროსაც შესაძლებელია მტკიცებულების კანონიერად მიღება.

⁹⁷ *Stephen Gillers*, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 *Stanford Law Review* 813, 2010-2011, 22

⁹⁸ 959 F.2d 1158 (2d Cir. 1992), www.supreme.justia.com

⁹⁹ Paul, Weiss, Rifkind, Wharton & Garrison LLP is an international law firm headquartered on Sixth Avenue in New York City. The firm has corporate, personal representation, entertainment law, and litigation practices.

¹⁰⁰ *Stephen Gillers*, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 *Stanford Law Review* 813, 2010-2011, 27

¹⁰¹ *იქვე*, 28

ორგანოებისთვის გადაცემისგან თავის შეკავებაში ან მათ შეცვლაში, დაზიანებას ან განადგურებაში. ლოგიკურად, ეს ასევე უნდა გულისხმობდეს, რომ ადვოკატმა ასეთი რჩევაც კი არ უნდა მისცეს კლიენტს, რადგან თუ ეს გამჟღავნდება, ადვოკატს შეიძლება, ბრალი წაეყენოს.

4. სახელმწიფო უსაფრთხოების ინტერესების პრიმატი ტერორიზმთან დაკავშირებულ საქმეებში

მოსამართლე ჯონსონის პოზიცია „წინასწარმეტყველურად“ შეგვიძლია განვიხილოთ ტერორიზმის საქმეებთან დაკავშირებით. აშშ-ს სახელმწიფოებრივი პოლიტიკა მნიშვნელოვან საფრთხედ განიხილავს ტერორისტული ორგანიზაციების საქმიანობას და ამდენად დიდ ყურადღებას უთმობს მათი წევრების მიმართ წარმოებულ გამოძიებას. სავარაუდოდ, ასეთი მიდგომის შედეგია, რომ საქმეთა უმრავლესობა, რომელიც ტერორიზმის ბრალდებით მიმდინარეობს, ბევრ კლიენტს უკარგავს ადვოკატის ნდობას, რადგან ის ხშირ შემთხვევაში, შებოჭილად და უფლებობდ გამოიყურება.

2001 წლის 11 სექტემბრის შემდეგ აშშ-ში მოღვაწე ადვოკატები აღმოჩნდნენ „ორ ცეცხლს შორის“ - ერთი მხრივ, პროფესიულ ვალდებულებებსა და, მეორე მხრივ, მოქალაქეობრივ პასუხისმგებლობას შორის.¹⁰² ადვოკატთა უმრავლესობა, ისევე როგორც ყველა ღირსეული მოქალაქე, განიცდის თავისი ქვეყნის მდგომარეობას და მზად არის, თავისი საქმიანობით არა მარტო დაიცვას კლიენტის ინტერესები, არამედ მაქსიმალური სარგებელი მოუტანოს საზოგადოებას.

აშშ-ში მოღვაწე ადვოკატი ჯოშუა დრატელი¹⁰³ რამდენიმე საქმეში იცავდა ტერორიზმში ბრალდებულ კლიენტებს.¹⁰⁴ მნიშვნელოვანია ჩემი კოლეგის მოსაზრება და პოზიცია, რადგან პრაქტიკოსი ადვოკატის შეფასება სისტემის ნაკლოვან მხარესთან დაკავშირებით არა მარტო ინფორმაციას გვაწვდის კონკრეტული საქმის დეტალების შესახებ, არამედ საშუალებას გვაძლევს, გავითვალისწინოთ მისი გამოცდილება და საკუთარი ქვეყნის მართლმსაჯულების სისტემას შევთავაზოთ კლიენტისა და სახელმწიფოს ინტერესების დამაბალანსებელი მექანიზმები.

ადვოკატ დრატელის მოსაზრებით, ტერორიზმის საქმეებში არის სამი მნიშვნელოვანი ელემენტი, რომელიც უარყოფით გავლენას ახდენს ადვოკატის საქმიანობის შეუფერხებლად და ეფექტურად განხორციელებაზე.¹⁰⁵ გარდა იმისა, რომ ეს ელემენტები

---

¹⁰² Joshua L. Dratel, ETHICAL ISSUES IN DEFENDING A TERRORISM CASE: HOW SECRECY AND SECURITY IMPAIR THE DEFENSE OF A TERRORISM CASE, 2 Cardozo Pub. L. Pol'y & Ethics J. 81 2003-2004, 2

¹⁰³ Joshua L. Dratel is a practicing attorney in New York City. He is President-Elect of the New York State Association of Criminal Defense Lawyers, and former Chair of its *Amicus Curiae* Committee.

¹⁰⁴ Joshua L. Dratel, ETHICAL ISSUES IN DEFENDING A TERRORISM CASE: HOW SECRECY AND SECURITY IMPAIR THE DEFENSE OF A TERRORISM CASE, 2 Cardozo Pub. L. Pol'y & Ethics J. 81 2003-2004, 2

¹⁰⁵ 1. სპეციალური ადმინისტრაციული ზომები ადგენს პატიმრობისა და კომუნიკაციის სტანდარტებს; 2. საგარეო დაზვერვის თვალთვალის აქტი ნებისმიერი ფორმით საიდუმლო თვალთვალის უფლებას აძლევს საგარეო დაზვერვას იმისთვის, რომ მათ აშშ მასშტაბითაც შეაგროვონ ინფორმაცია; 3. კლასიფიცირებული ინფორმაციის პროცედურების აქტი ადგენს კლასიფიცირებული ინფორმაციისადმი წვდომას და მის გამოყენებას სისხლის სამართლის პროცესში.

ენინააღმდეგება აშშ კონსტიტუციის მე-5 შესწორებით დადგენილი უფლებების კლიენტის მიერ გამოყენებას, ასევე უქმნის ადვოკატებს პროფესიულ, მორალურ და ეთიკურ დილემებს.¹⁰⁶ როგორც წესი, ამ დილემების გადაჭრას, კანონმდებლობისა და პროფესიული ეთიკით დადგენილი ნორმების დაცვით, საზოგადოება მოითხოვს ადვოკატებისაგან.

განვიხილოთ ეს სამი ელემენტი უფრო დეტალურად. 1. სპეციალური ადმინისტრაციული ზომები დაადგინა საპატიმროების ბიურომ კონკრეტული დაკავებულების მიმართ, რომელიც საკმაოდ მკაცრია და ითვალისწინებს პირის წინასასამართლო პროცესამდე პატიმრობაში ყოფნას იმაზე უფრო მკაცრი პირობებით, რაც შეიძლება ჰქონდეს მსჯავრდებულს. ასეთი ღონისძიების მიზანია ძალადობრივი დანაშაულის აღკვეთა წინასწარ პატიმრობაში მყოფი პირისგან. ასეთი რეგულირების აუცილებლობა გაჩნდა ქუჩის კრიმინალური გაერთიანების „ლათინოამერიკელი მეფეების“¹⁰⁷ ლიდერის შემთხვევაში, როდესაც ის საპატიმროდან აძლევდა მკვლელობის ბრძანებებს. ასეთი პრეცედენტის გამო აიკრძალა საპატიმროში მყოფი პირის მხრიდან დაწესებულების გარეთ მყოფ საზოგადოებასთან კომუნიკაცია. ასეთი პირები განცალკევებულად იმყოფებიან საპატიმრო დაწესებულებაში და მათი სატელეფონო და ელექტრული კომუნიკაცია მკაცრად კონტროლდება.¹⁰⁸

მსგავსი რეგულაციები თითქმის შეუძლებელს ხდიან კლიენტის ინტერესის დაცვას, რადგან იმის ნაცვლად, რომ ადვოკატი კონცენტრირებული იყოს დაცვის სტრატეგიის ჩამოყალიბებაზე, მოწმეების ჩვენებების ანალიზსა თუ საქმის მასალების გამოკვლევაზე, მას უწევს კლიენტის არასათანადო საპატიმრო პირობების თაობაზე ფიქრი და კამათი. ასეთი გარემოება კი ადვოკატ-კლიენტის ურთიერთობას დიდ ზიანს აყენებს, რაც აისახება კიდევ კლიენტის დაცვის ხარისხზე და მის ეფექტურ და სრულყოფილ დაცვაზე.

2. საგარეო დაზვერვის თვალთვალის აქტი 1978 წელს იქნა მიღებული, რათა გამოესწორებინა აშშ ტერიტორიაზე სადაზვერვო საქმიანობის განხორციელებასა და პირადი თავისუფლების შეზღუდვას შორის არსებული კონფლიქტი, რომლის მიხედვითაც, საგარეო დაზვერვას სასამართლოს სპეციალური ნებართვის გარეშე შეუძლია: 1. კონკრეტული გარემოებების არსებობისას განახორციელოს ელექტრული საშუალებებით თვალთვალი, 2. კონკრეტული სუბიექტის საკუთრებაში შეღწევა და მისი მასალების გამოკვლევა, 3. ნებისმიერი სახის ჩანაწერის შესწავლა და გამოკვლევა და 4. ნებისმიერ დოკუმენტთან წვდომა, მისი შინაარსის შესწავლის მიზნით.¹⁰⁹

¹⁰⁶ Joshua L. Dratel, ETHICAL ISSUES IN DEFENDING A TERRORISM CASE: HOW SECRECY AND SECURITY IMPAIR THE DEFENSE OF A TERRORISM CASE, 2 Cardozo Pub. L. Pol'y & Ethics J. 81 2003-2004, 4

¹⁰⁷ The Latin King street gang was formed in Humboldt Park in Chicago in the early 1950s. January 26, Mollie Halpern: "The highest-ranking leader, or corona, of the Latin Kings street gang is behind bars. 51-year-old Augustin Zambrano was the leader of the gang—which has 10,000 members in Chicago alone", www.fbi.gov

¹⁰⁸ Joshua L. Dratel, ETHICAL ISSUES IN DEFENDING A TERRORISM CASE: HOW SECRECY AND SECURITY IMPAIR THE DEFENSE OF A TERRORISM CASE, 2 Cardozo Pub. L. Pol'y & Ethics J. 81 2003-2004, 5

¹⁰⁹ Joshua L. Dratel, ETHICAL ISSUES IN DEFENDING A TERRORISM CASE: HOW SECRECY AND SECURITY IMPAIR THE DEFENSE OF A TERRORISM CASE, 2 Cardozo Pub. L. Pol'y & Ethics J. 81 2003-2004, 13

მსგავსი მდგომარეობაა საქართველოშიც. ქართველი კანონმდებელი მიიჩნევს, რომ „ქვეყნის ეკონომიკური კეთილდღეობის ინტერესების ან სხვა პირთა უფლებებისა და თავისუფლებების დასაცავად“¹¹⁰ საგამომიებო ორგანოებს სრული უფლება აქვთ, ჩაატარონ ფარული საგამომიებო მოქმედებები. ეს პრაქტიკულად ნიშნავს, რომ „ოპერატიულ-სამშობრო საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრულ ორგანოებს შეუძლიათ, მოიპოვონ ინფორმაცია ან მასალები და თუ საჭიროდ ჩათვლიან, წინასასამართლო სხდომამდე არც კი გადასცენ დაცვის მხარეს.¹¹¹ შესაბამისად, დაცვის მხარეს წარმოდგენაც არ ექნება, რა შესაძლო მტკიცებულებებს შეიძლება ფლობდეს ბრალდების მხარე.

3. კლასიფიცირებული ინფორმაციის პროცედურული აქტის¹¹² გამოყენება შეუძლია დაცვის მხარეს „მახვილად“, ისევე როგორც მთავრობა მას იყენებს როგორც „ფარს“. ამ აქტის მიღების მიზანი იყო დაცვის მხრიდან კლასიფიცირებული ინფორმაციის გამოყენებით მთავრობასთან პაექრობის სამართლიანი წესების დადგენა. ტერორიზმის საქმეები განსხვავებულია და ამ აქტის მოქმედებაც მასზე განსხვავებულად აისახება, რადგან ბრალდებულს არ აქვს კლასიფიცირებული ინფორმაციისადმი წვდომის საშუალება მანამდე, სანამ მას ბრალს არ წაუყენებენ.¹¹³ ლოგიკურად, მას ვერც მთავრობასთან ექნება თანაბარი პოზიცია და ვერც ინფორმაციის გადაცემით ან გამოუყენებლობის სანაცვლოდ შეძლებს კონკრეტული ბრალის შემსუბუქებას.

11 სექტემბრის საქმეში აშშ მუსის წინააღმდეგ¹¹⁴ განვითარებული მოქმედებები ცხადყოფს, რომ კლასიფიცირებული ინფორმაციისადმი წვდომა შეუძლებელია დაცვის მხრიდან. მუსის იზოლირება თავისი ადვოკატისგან ამწვავებს ამ საკითხს, თუმცა ეს საკითხი პრობლემური იქნებოდა მაშინაც თუ მათ ექნებოდათ მჭიდრო კავშირი, რადგან ღირებული და უტყუარი მტკიცებულების გარეშე ადვოკატი ვერ შეძლებდა მის დახმარებას.¹¹⁵

კლასიფიცირებული ინფორმაციისა და პროცედურების აქტის მე-5 მუხლი¹¹⁶ უკრძალავს მხარეს არა მარტო კლასიფიცირებული ინფორმაციის მტკიცებულებად გამოყენებას, არამედ ამის მცდელობასაც კი. ეს მოთხოვნა ასევე სავალდებულოა ბრალდებულისთვის, თუ მთავრობა ამას მოითხოვს სასამართლო პროცესზე.¹¹⁷

---

¹¹⁰ საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, მუხლი 143², ნაწილი 2, www.macne.ge

¹¹¹ საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, მუხლი 83, ნაწილი 5, www.macne.ge

¹¹² The Classified Information Procedures Act or (CIPA, enacted October 15, 1980 through S. 1482), is codified as the third appendix to Title 18 of the U.S. Code, the title concerning crimes and criminal procedures

¹¹³ იქვე, 20

¹¹⁴ *United States v. Moussaoui*, 282 F. Supp. 2d 480 (E.D. Va. 2003), www.law.justia.com.

¹¹⁵ *Joshua L. Dratel*, ETHICAL ISSUES IN DEFENDING A TERRORISM CASE: HOW SECURITY AND SECURITY IMPAIR THE DEFENSE OF A TERRORISM CASE, 2 Cardozo Pub. L. Pol'y & Ethics J. 81 2003-2004, 21

¹¹⁶ Classified Information and Procedures Act (CIPA), 18 U.S.C.S.

¹¹⁷ *Joshua L. Dratel*, ETHICAL ISSUES IN DEFENDING A TERRORISM CASE: HOW SECURITY AND SECURITY IMPAIR THE DEFENSE OF A TERRORISM CASE, 2 Cardozo Pub. L. Pol'y & Ethics J. 81 2003-2004, 22

ადვოკატს ამის გამო უწევს ურთულესი პოზიციის დაკავება კლასიფიცირებული ინფორმაციის გაუმჟღავნებლობის მოთხოვნასა და კლიენტის ინტერესების დაცვას შორის. ის ასევე უნდა აღიჭურვოს თვითცენზურის აუცილებელი თვისებით, რათა კლიენტთან ურთიერთობის პერიოდში არ მოახდინოს „გარკვეული ინფორმაციის“ მისთვის მიწოდება.¹¹⁸ გარდა ამისა, მან კლასიფიცირებული ინფორმაციის გაუმჟღავნებლობის მოწმეების დაკითხვის პროცესშიც უნდა გაითვალისწინოს.

კლასიფიცირებული ინფორმაციისა და პროცედურების აქტი არღვევს მე-5 შესწორებას, რადგან ადვოკატს არ აქვს უფლება, მიაწოდოს მისთვის ცნობილი კლასიფიცირებული ინფორმაცია კლიენტს, გამოიყენოს ასეთი ინფორმაცია დაცვისთვის და უნდა გაჩუმდეს სასამართლოზე, რათა არ გაამჟღავნოს ამ აქტის შესაბამისად კლასიფიცირებული ინფორმაცია. უფრო მეტიც, ამ აქტის მე-3 მუხლის მიხედვით, მთავრობას აქვს უფლება, საკუთარი ბრძანებით აკრძალოს კლასიფიცირებული ინფორმაციის გამოყენება. მე-4 მუხლის თანახმად კი მთავრობა უფლებამოსილია, ცალმხრივად მოითხოვოს მთელი მასალის გამოყენება მისი შემდგომი გამჟღავნების თავიდან აცილების მიზნით.¹¹⁹ შესაბამისად, დაცვის მხარე მოკლებულია რაიმე სახის ეფექტურ მექანიზმს, რომელიც დაეხმარება ბრალდებულისთვის სასურველი გადაწყვეტილების მიღებაში.

აშშ პატრიოტული აქტის¹²⁰ მიხედვით, არა სისხლის სამართლის გამოძიება, არამედ საგარეო სადაზვერვო მიზანი უნდა იყოს ამ მასალების შეგროვება და ანალიზი. აშშ სასამართლოებმა ააგეს „გამყოფი კედელი“ სისხლის სამართლის საქმეებსა და სადაზვერვო საქმიანობის საქმეებს შორის. სადაზვერვო ორგანოებიც იძულებულნი იყვნენ, დამორჩილებოდნენ ასეთ მიდგომას. მაგრამ შედეგად აღმოჩნდა, რომ სასამართლოებმა მიიღეს და დააკმაყოფილეს სადაზვერვო სამსახურის ათასობით მოთხოვნა აშშ-ს მოქალაქეების მიმართ თვალთვალისა და მათ მიმართ სამძებრო სამუშაოების წარმართვის მოთხოვნით.¹²¹ აქაც „გამოიძებნა“ გზა იმისთვის, რომ ადვოკატმა ვერ შეძლოს იმ მასალებთან წვდომა, რომელიც მნიშვნელოვანია თავისი კლიენტის დასაცავად.

ადვოკატ დრატელის აზრით, საერთაშორისო დაზვერვის მიმართულებით განხორციელებული მოქმედებები განვითარდა „პირველხარისხოვანი მიზნიდან“ „მნიშვნელოვან მიზნამდე“, ხოლო შემდეგ „ნებისმიერ მიზნამდე“, რაც საგარეო დაზვერვის ბრძანებას დიდ და განუზომელ ძალას სძენს. ამის შედეგად, საკმარისია, მთავრობამ სასამართლოს წარუდგინოს მოთხოვნა „საგარეო დაზვერვის ინფორმაციის“ გრიფით, რომელიც უაღრესად ფართო და არაკონკრეტულია, ხოლო სასამართლო კი

---

¹¹⁸ იქვე, 24

¹¹⁹ იქვე, 21

¹²⁰ The USA PATRIOT Act is an Act of Congress that was signed into law by President George W. Bush on October 26, 2001

¹²¹ Joshua L. Dratel, ETHICAL ISSUES IN DEFENDING A TERRORISM CASE: HOW SECRECY AND SECURITY IMPAIR THE DEFENSE OF A TERRORISM CASE, 2 Cardozo Pub. L. Pol'y & Ethics J. 81 2003-2004, 14

„საერთაშორისო ტერორიზმისგან თავდაცვის მიზნით“ აძლევს მოქალაქეებზე თვალთვალის განხორციელების უფლებას.¹²²

ტერორიზმში ბრალდებულთა უმრავლესობას სასამართლოს მიერ დანიშნული ადვოკატები იცავენ, რადგან მათ არ აქვთ დაცვის განხორციელების ფინანსური შესაძლებლობა. შესაბამისად, არ აქვთ ექსპერტებისა თუ საქმესთან დაკავშირებული სხვა ხარჯების ანაზღაურების შესაძლებლობა, რაც ასევე უარყოფითად აისახება მათი დაცვის ხარისხზე. ბრალდებულის იზოლაცია იწვევს პარანოიას და ის თვლის, რომ სახელმწიფოს მიერ დანიშნული ადვოკატი არ იქნება მისი ინტერესების დამცველი და იზრუნებს მხოლოდ იმისთვის, რომ დაეხმაროს გამოძიებას. ამიტომ კლიენტი ხშირად არ უმხელს ადვოკატს საქმესთან დაკავშირებულ მნიშვნელოვან დეტალებს, როგორცაა მოწმეთა ვინაობა, სხვადასხვა ნივთის ადგილსმყოფელი და სხვა. ეს გამოწვეულია ადვოკატსა და კლიენტს შორის კომუნიკაციის პერიოდში „სახელმწიფოს ყოფნით“, რაც ეწინააღმდეგება აშშ კონსტიტუციის მე-6 შესწორებას.¹²³

ამ თვალსაზრისით, საქართველოში იურიდიული დახმარების სამსახურის ადვოკატების (საზოგადოებრივი ადვოკატის) დამოუკიდებელმა ინსტიტუტმა¹²⁴ მნიშვნელოვნად გაზარდა დაცვის ქვეშ მყოფთა ნდობა სახელმწიფოს ხარჯზე განხორციელებულ დაცვასთან მიმართებით, მაგრამ სამართალწარმოების თანასწორუფლებიან პრინციპზე წარმართვისათვის აუცილებელია ფარული საგამოძიებო მოქმედებებით მიღებული ინფორმაციის და მასალების ადვოკატისთვის გადაცემის საკანონმდებლო დონეზე უზრუნველყოფა.

მნიშვნელოვანია, რომ ადვოკატსა და კლიენტს შორის წარმოიშვას ნდობა, რათა კლიენტმა სრულად მიაწოდოს ადვოკატს საქმესთან დაკავშირებული ინფორმაცია, მაგრამ ეს წახალისებული იქნება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ კანონმდებლობა ადვოკატს მისცემს ბრალდების მხარის მიერ მოპოვებული საიდუმლო ინფორმაციისადმი წვდომის შესაძლებლობას. წინააღმდეგ შემთხვევაში, კლიენტი თავს შეიკავებს ადვოკატთან ღია თანამშრომლობისაგან, რადგან მის მიერ მიწოდებული ნებისმიერი ინფორმაცია შესაძლოა მისსავე საწინააღმდეგოდ იქნას გამოყენებული. აქედან გამომდინარე, კონფიდენციალობის პრინციპის არსებობის ერთ-ერთი ძირითადი მიზანი — წახალისოს კლიენტი ადვოკატისთვის დანაშაულთან დაკავშირებული ინფორმაციისა და მასალების მიწოდებისკენ ვერ იქნება მიღწეული.

5. ადვოკატის მიერ შესაძლო მტკიცებულების გამოყენების მექანიზმი

გამოცდილი ადვოკატები მარტივი ანალიზის შედეგადაც ადგენენ, რომ სასამართლოები ერთმანეთშიც ვერ თანხმდებიან შესაძლო მტკიცებულების მიღების, შენახვისა თუ

¹²² იქვე, 14

¹²³ იქვე, 7

¹²⁴ იურიდიული დახმარების შესახებ საქართველოს კანონი, www.macne.ge

გამოყენების სამართლებრივ საკითხებთან დაკავშირებით.¹²⁵ ამ წინააღმდეგობრივი მდგომარეობიდან გამოსავლის მოძებნა იურიდიული პროფესიის ყველა წარმომადგენლის ვალდებულებაა, რადგან საზოგადოების თითოეული წევრისთვის უმნიშვნელოვანესია განჭვრეტადი მართლმსაჯულების სისტემის გამართულად მუშაობა.

სტეფან გილერსის აზრით, „სასამართლოები ნაკლებად ცდილობენ სხვადასხვა მხარის ინტერესების დაბალანსებას. შესაძლოა, ეს გამოწვეული იყოს იმით, რომ სასამართლოები მცდარ გზას ირჩევენ, რადგან კონცენტრირდებიან უმნიშვნელო კითხვაზე — იცავს ადვოკატ-კლიენტის პრივილეგია კონკრეტულ მტკიცებულებას? პასუხი, რა თქმა უნდა, უარყოფითია. სასამართლო ამ უარყოფითი პასუხის მიღების შემდეგ ასკვნის, რომ ადვოკატმა აუცილებლად უნდა მიაწოდოს ასეთი მასალა საგამოძიებო ორგანოებს, რაც მცდარია. ჩვენ ვერ უნდა გავარკვიოთ, უქმნის თუ არა სავალდებულო გამჟღავნება საფრთხეს კლიენტის ინტერესებს, და მხოლოდ ამის შემდეგ დავიწყეთ მსჯელობა, რამდენად შეგვიძლია კონკრეტული ინტერესის დაცვა კანონის აღსრულების პროცესისთვის ზიანის მიყენების გარეშე.“¹²⁶

თუ გავყვებით ამ მოსაზრებას, ლოგიკურად მივალთ დასკვნამდე, რომ მანამდე, სანამ ადვოკატი გადასცემს ბრალდების მხარეს შესაძლო მტკიცებულებას, მან უნდა გაარკვიოს, ჰქონდა თუ არა მას მასალების მისაღებად საკმარისი საფუძველი და თუ ჰქონდა, როგორ უნდა გამოეყენებინა ის. შესაბამისად, სასამართლოებმაც იმავე შეკითხვას უნდა უპასუხონ და თუ აღმოჩნდება, რომ ადვოკატის ქმედება არ ეწინააღმდეგებოდა კანონს, მის მიმართ რაიმე სახის სანქციის დაკისრებაც არ უნდა მოხდეს.

გილერსი ასევე არასწორად მიიჩნევს სასამართლოების მიდგომას, როდესაც ისინი ადგენენ, რომ: „ადვოკატმა საკუთარი შუამდგომლობით უნდა გადასცეს ობიექტი პროკურორს“. ამ მცდარი პოზიციის გაგრძელებად, სასამართლო მთავარ კითხვად განიხილავს, იყო თუ არა სახელმწიფო უფლებამოსილი, დაედგინა ადვოკატის წყარო, თუ თვითონ ადვოკატი იყო სახელმწიფო ბრალდების წყარო.¹²⁷ ეს მნიშვნელოვანი საკითხია, რადგან შესაძლო მტკიცებულების წყაროს შეუძლია საბოლოო განაჩენის დადგენა. ამდენად, მტკიცებულების წყაროს იდენტიფიცირებაც უნდა გამომდინარეობდეს იქიდან თუ რამდენად მნიშვნელოვანია მოსამართლისთვის ამის განხორციელება საქმეზე ობიექტური განაჩენის გამოსატანად.

გილერსი გამოყოფს სამ პოსტულატს: პირველი პოსტულატი გულისხმობს, რომ კლიენტი არ უნდა დაზარალდეს ადვოკატის მიერ ინფორმაციის ან მასალების მოპოვების გამო. **(კლიენტის დაცვის პოსტულატი)**

მეორე პოსტულატი გულისხმობს, რომ სახელმწიფო არ უნდა დაზარალდეს იმის გამო, რომ ადვოკატმა მიიღო ინფორმაცია ან მასალები. **(სახელმწიფოს დაცვის პოსტულატი).**

---

¹²⁵ Stephen Gillers, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 Stanford Law Review 813, 2010-2011, 7

¹²⁶ იქვე

¹²⁷ Stephen Gillers, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 Stanford Law Review 813, 2010-2011, 35

მესამე პოსტულატი გულისხმობს, რომ რადგან შეუძლებელია ორივე პოსტულატის დაცვა, ამიტომ უპირატესი კლიენტის ინტერესების დაცვაა და ადვოკატმა უნდა გამოიყენოს და შეინახოს ინფორმაცია ან მასალები მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც ეს კანონიერია ან ემსახურება საჯარო ინტერესს. საჯარო ინტერესი ამ შემთხვევაში, შესაძლოა, იყოს საზოგადოების უსაფრთხოება ან მოპარული ქონების დაბრუნება. არც ერთ ასეთ შემთხვევაში, ადვოკატის ქმედებამ არ უნდა გაზარდოს კლიენტის ქმედების გამოვლენის და მისთვის ბრალის წაყენების რისკი. ამავე დროს კლიენტს არ უნდა მიეცეს საშუალება, ადვოკატის ოფისში დამალოს მტკიცებულებები და ამით ხელი შეუშალოს გამოძიებას. (გამაერთიანებული პოსტულატი).¹²⁸

გილერსის მოსაზრებით, სწორედ ადვოკატი უნდა წყვეტდეს შესაძლო მტკიცებულების ბედს და მანვე უნდა აგოს პასუხი, თუ ის დაარღვევს კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებს.¹²⁹ თუმცა, უნდა გავითვალისწინოთ, რომ აშშ-სა და საქართველოში არსებული განსხვავებული სამართლებრივი სისტემიდან გამომდინარე, საქართველოში მოღვაწე ადვოკატების მიერ ამ მიმართულებით განხორციელებული ქმედებების

¹²⁸ იქვე

¹²⁹ **A.** When a Lawyer Has No Legitimate Reason to Take Possession of an Item, She Should Not. If She Does So Any way, the State Is Entitled to Require Her to Prove the Chain of Custody, even if the Source Is the Client. **B.** A Lawyer Has No Duty to Take Possession of or Retain an Item to Prevent Its Destruction or Alteration, to Preserve Stolen Property, or to Protect the Public, but if a Lawyer Is Permitted or Encouraged to Do So, She Cannot Then Be Required to Give the Item to the Authorities if Doing So Harms Her Client. **C.** A Lawyer May Take Possession of an Item Temporarily when She Has a Legitimate Need to Test or Inspect It in Order to Effectively Represent Her Client, but Must Then Return It to the Source if Possible Unless Return Is Excused for a Reason Described in Part IV D. **D.** A Lawyer May Take Possession of and Retain an Item Indefinitely: (1) In Order to Avoid Danger to Others; (2) When the Item Is the Lawful Property of Another and Immediate Return to the Owner Is Not Possible Without Incriminating the Client; (3) If the Item Has Exculpatory Value; and (4) When Return Is Impossible. **E.** When a Lawyer Is Permitted Temporarily or Indefinitely to Take Possession of Real Evidence or to Deliver the Item Anonymously, the State's Interests Can Be Protected Through a "New Investigative Procedure" and a Registry Requirement, „ა) თუ ადვოკატს არ აქვს რაიმე კანონიერი მიზეზი ნივთის მფლობელობაში მიღების, არ უნდა მიიღოს ეს ნივთი. თუ მაინც განახორციელებს ასეთ ქმედებას, მაშინ სახელმწიფო უფლებამოსილია, მოითხოვოს მისი პატიმრობა, მაშინაც კი თუ ადვოკატის წყარო მისი კლიენტია; ბ) ადვოკატი არ არის ვალდებული მიიღოს ან შეინარჩუნოს ნივთი მისი: განადგურების ან შეცვლის თავიდან აცილების, მოპარული საკუთრების დაცვის, ან საზოგადოების უსაფრთხოების მიზნით. მაგრამ თუ ის წახალისებულია ამ ქმედების განახორციელებისკენ, მაშინ მას არ შეიძლება, მოითხოვოს ამ ნივთების საგამომიებო ორგანოებისათვის გადაცემა, თუ ეს ქმედება ზიანს მიაყენებს მისი კლიენტის ინტერესებს; გ) ადვოკატს შეუძლია მიიღოს დროებით მფლობელობაში ნივთი, მისი გამოკვლევის მიზნით, თუ არსებობს ამის კანონიერი აუცილებლობა კლიენტის ინტერესების ეფექტურად დაცვის უზრუნველსაყოფად. მაგრამ ამის შემდეგ ადვოკატმა უნდა დააბრუნოს ეს ნივთი, თუ ეს შესაძლებელია; დ) ადვოკატს შეუძლია მიიღოს და განუსაზღვრელი ვადით შეინახოს ნივთი თუ: 1. ამით თავიდან აიცილებს სხვებისთვის ზიანის მიყენებას; 2. ნივთი სხვა პირის საკუთრებაა, მაგრამ მისი დაუყოვნებლივი დაბრუნება მესაკუთრისთვის შეუძლებელია კლიენტისთვის ზიანის მიყენების გარეშე; 3. ნივთს აქვს ექსკლუზიური ღირებულება და 4. მისი დაბრუნება შეუძლებელია; ე) როდესაც ადვოკატი უფლებამოსილია დროებით ან უვადოდ მიიღოს და შეინახოს ნივთები ან ანონიმურად გადაცეს ისინი, სახელმწიფოს ინტერესები დაცულია „ახალი საგამომიებო პროცედურებითა“ და სარეგისტრაციო მოთხოვნებით.“

შეფასების ეფექტურად და ობიექტურად განხორციელების მიზნით, აუცილებელია საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის ეთიკის კომისიის საქმიანობის მნიშვნელოვანი რეორგანიზაცია საკანონმდებლო დონეზე, რომლის შედეგადაც სპეციალურ რეჟიმში მოხდება ამ ორგანოს მიერ ასეთი საკითხების განხილვა.

სპეციალურ რეჟიმში განხილვის დროს გასათვალისწინებელი იქნება შემდეგი საკითხები:

1. შესაძლო მტკიცებულების წყარო შეიძლება იყოს ადვოკატი, კლიენტი ან მისი ნათესავი ან მეგობარი, რომელიც უშუალოდ მიაწვდის ადვოკატს საქმესთან დაკავშირებულ ობიექტს;

2. შესაძლო მტკიცებულების მნიშვნელობა და მისი კანონიერად ფლობის შესაძლებლობა დამოკიდებულია მის რაობაზე. მაგალითად, ცეცხლსასროლი იარაღი, ნარკოტიკული საშუალება და სხვა მსგავსი ნივთების შენახვა თავისთავად ეწინააღმდეგება კანონის მოთხოვნებს. მაგრამ მსხვერპლის საათი ან სხვა მსგავსი ნივთი, რომელიც ხსნის დანაშაულის მოტივს, ან ამტკიცებს კლიენტის უდანაშაულობას, ადვოკატმა უნდა გამოიკვლიოს;¹³⁰

3. ადვოკატ-კლიენტის პრივილეგია იცავს კლიენტის საიდუმლოებას და ადვოკატი ვალდებულია გაერკვეს, რამდენად რეალური იქნება მის ხელთ არსებული შესაძლო მტკიცებულებების მისი კლიენტის საწინააღმდეგოდ გამოყენება;

4. ობიექტის საბოლოო ღირებულება. მაგალითად, ზოგიერთ ობიექტს შეიძლება ახლდეს კლიენტთან დამაკავშირებელი ნიშნები. კერძოდ ცეცხლსასროლ იარაღს ანაბეჭდები, წერილობითი დოკუმენტი კლიენტის მიერ იყოს დაწერილი, მაგრამ თუ ასეთი რამ არ არის, მაშინ შესაძლოა არც კი იყოს საინტერესო ბრალდებლისთვის ასეთი ობიექტების გამოკვლევა. თუმცა, ბანკის ძარცვის შედეგად წაღებულ თანხასაც ვერ ექნება კლიენტთან დამაკავშირებელი ნიშნები, მაგრამ ის შესაძლოა საინტერესო იყოს გამომძიებლისა და ბრალდების მხარესთვის.¹³¹

აშშ სასამართლო პრაქტიკიდან გამომდინარე, შეგვიძლია ვივარაუდოთ, რომ ადვოკატისთვის დისციპლინირების და გამომძიებლის მუქარის არათანაზომიერი არსებობა საქართველოში მოღვაწე ადვოკატს აიძულებს, უფრო მეტი იფიქროს საკუთარი უსაფრთხოების და არა კლიენტის ინტერესების დაცვაზე. ადვოკატის წახალისების შემთხვევაში კი, მისი განზრახვა იქნება მესაკუთრისთვის ქონების დაბრუნება და არა კლიენტის საწინააღმდეგო მტკიცებულებების წარდგენა. თუ დამატებით ან ამის ნაცვლად ადვოკატი შეინახავს მასალას თავის ოფისში საზოგადოების დაცვის ან მასალის მესაკუთრისთვის დაბრუნების მიზნით, საზოგადოება და მესაკუთრე მიიღებს სარგებელს. რა მოტივიც არ უნდა ამომრავებდეს ადვოკატს, საქმიანობის კეთილსინდისიერად განხორციელება, საზოგადოებრივი უსაფრთხოება თუ ქონების მესაკუთრისთვის დაბრუნება, სახელმწიფო პოლიტიკამ და კანონმდებლობამ უნდა წახალისოს ადვოკატი, მიიღოს და შეინახოს შესაძლო მტკიცებულებები, რადგან

¹³⁰ *Stephen Gillers, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE*, 63 *Stanford Law Review* 813, 2010-2011, 11

¹³¹ იქვე, 12

ადვოკატისგან განსხვავებით, კლიენტმა შესაძლოა გაანადგუროს, დამალოს ან შეცვალოს იგი. ხოლო ადვოკატი, რომელიც ისეთივე წარმომადგენელია იურიდიული პროფესიის, როგორც პროკურორი ან მოსამართლე, დიდი ალბათობით, გააცნობიერებს თავის პასუხისმგებლობას და ქმედებების შესაძლო შედეგებს.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი; www.matsne.ge;
2. ადვოკატთა შესახებ საქართველოს კანონი; www.matsne.ge;
3. იურიდიული დახმარების შესახებ საქართველოს კანონი; www.matsne.ge;
4. Stephen Gillers, GUNS, FRUITS, DRUGS, AND DOCUMENTS: A CRIMINAL DEFENSE LAWYER'S RESPONSIBILITY FOR REAL EVIDENCE, 63 Stanford Law Review 813, 2010-2011;
5. Joshua L. Dratel, ETHICAL ISSUES IN DEFENDING A TERRORISM CASE: HOW SECRECY AND SECURITY IMPAIR THE DEFENSE OF A TERRORISM CASE, 2 Cardozo Pub. L. Pol'y & Ethics J. 81 2003-2004,
6. Heinonline Law Journal Library; www.heinonline.org;
7. The Code of Laws of the United States of America; <https://uscode.house.gov>;
8. Classified Information and Procedures Act (CIPA), 18 U.S.C.S.
9. Sarbanes-Oxley Act of 2002; <https://legcounsel.house.gov>
10. United States v. Moussaoui, 282 F. Supp. 2d 480 (E.D. Va. 2003), www.law.justia.com
11. Hitch v. Pima County Superior Cour, 708 P.2d 72, 74 (Ariz. 1985), www.law.justia.com
12. Morrell v. State, 575 P.2d 1200, 1206 (Alaska 1978), www.law.justia.com
13. People v. Sanchez, 30 Cal. Rptr. 2d 111, 114-15 (Ct. App. 1994), www.law.justia.com
14. Clutchette v. Rushen, 770 F.2d 1469 (9th Cir. 1985)
15. People v. Lee 83 Cal. Rptr. 715, 717 (Ct. App. 1970), www.law.justia.com
16. State v. Douglass, 20 W. Va. 770, 775 (1882)
17. People v. Meredith, www.supreme.justia.com
18. Rubin v. State, 602 A.2d 677, 689 (Md. 1992), www.supreme.justia.com
19. State v. Taylor, 502 So. 2d 537 (La. 1987), www.law.justia.com
20. State Ex Rel. Sowers v. Olwell, 64 Wn.2d 828 (1964), 394 P.2d 681, THE STATE OF WASHINGTON, on the Relation of Leo M. SOWERS, Respondent, v. DAVID H. OLWELL, Appellant, No. 37212, www.supreme.justia.com
21. United States v. Doe, 465 U.S. 605 (1984), www.supreme.justia.com
22. United States v. Hubbell, 530 U.S. 27 (2000), www.supreme.justia.com
23. Gerald Rudolph Ford, Jr. (born Leslie Lynch King, Jr.; July 14, 1913 – December 26, 2006) was an American politician who served as the 38th President of the United States from 1974 to 1977
24. United States v. Russell, 639 F. Supp. 2d 226, 230 (D. Conn. 2007), www.law.justia.com
25. Kevin R. Reitz, CLIENTS, LAWYERS AND THE FIFTH AMENDMENT: THE NEED FOR A PROTECTED PRIVILEGE, 41 DUKE L.J. 572 (1992).